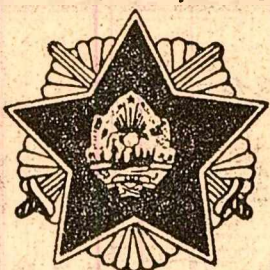

Organ al Comitetului Central al P.M.R.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VA!

Știința

Anul XXXIV Nr. 6426 Simbătă 31 octombrie 1964 6 PAGINI — 30 BANI

În ziarul de azi

- Viața de partid: **Callatea produselor în dezbaterile a-dunării de alegeri** (pag. 2-a).
- Traian Filip — **La mila 79** (pag. 3-a).
- Cinghiz Aitmatov — **Pragul învâjtor** (pag. 3-a).
- În lumea științei și tehnicii (pag. 4-a).

Rezerve însemnate de folosire gospodărească a metalului

DIALOG ÎNTRE HUNEDOARA ȘI SUTE DE BENEFICIARI

• Pot fi cistigate 1000 tone de oțel? • În căutarea unui răspuns • Soluții care merită reținute

Am pornit de la Brăila, cu o scrisoare, spre marele Combinat siderurgic de la Hunedoara. Intram pe firul unei vechi corespondențe între uzina „Progresul” Brăila și Combinatul siderurgic Hunedoara. Am făcut lectura multor adrese, scrisori, minute, telegrame purtate între cele două mari unități industriale.

Secretarul comitetului de partid și tehnologul șef al uzinei brăilene au sintetizat în câteva cuvinte cerința ce-o aveam față de laminoriștii hunedoreni:

Oțelarii hunedoreni au produs peste plan în jurul a 70 000 tone de oțel — spuneu ei atunci. Minutul! Numai cei ce lucrează cu oțelul își dau seama ce reprezintă această cantitate, cât de preioasă este ea. Noi spunem însă că economia națională ar fi putut primi nu 70 000 tone de oțel în plus, ci 71 000 de tone.

Și au explicat „cistigul” acelei 1 000 de tone de oțel într-o scrisoare, pe care o aveam pregătită s-o expedieze Hunedoarei. Mi-au încredințat scrisoarea convingând că, primind-o, laminoriștii vor face totul ca răspuns să fie cel cuvânt.

Pe scurt, scrisoarea pune problema astfel: Uzina brăileneă primește anual aproximativ 70 000 tone de oțel pentru axe de vagoane. Tagilele sint livrate la lungimea de 2,138 metri, ceea ce se încadrează în prevederile STAS-ului. Brăilenii cer însă ca lungimea tagiilor să fie cea optimă: ele să fie debitate la limita inferioară a STAS-ului, adică la 2 000 mm. Capetele de 138 mm — care de cele mai multe ori devin aici inutilizabile — nu s-ar mai reîntoarce astfel la Hunedoara sub formă de oțel „vechi”, pentru rețopire. Un calcul arăta că într-un an ar putea fi dirijate spre alți beneficiari sub formă de oțel săndtos circa 1 000 de tone de metal provenite numai pe baza tăierii oțelului la limita inferioară prevăzută prin STAS.

Așteptăm nerăbdători să aflăm ce vor răspunde siderurgiștii când vor citi scrisoarea tovarășilor lor din Brăila. Vor putea fi într-adevăr cistigate acele 1 000 tone de oțel?

Comisia economică a Comitetului regional al P.M.R. Hunedoara și, apoi, din partea unor tovarăși activiști de partid — printre care tovarășii ing. Gheorghe Vasiliu, secretar al Comitetului orășenesc de partid Hunedoara, și Ion Dărămuș de la comitetul de partid din combinat — am primit un sprijin prețios.

Și încă-ntr-o zi din zile la directorul tehnic al combinatului siderurgic. I-am înțeles scrisoarea.

— Ce să vă spun? Am o propunere. Acum sint prins cu multe alte probleme. Mîine dimineață — să zic o ora 10 — vom putea judeca to-

ți în liniște. Chestiunea nu mi se pare de loc simplă.

Ziua următoare. Ora 10. În biroul tovarășului Niță se găseau oameni din cei mai în măsură să dea răspunsul la scrisoarea brăilenei: directorul tehnic, inginerul-șef pentru probleme de laminare, tehnologul-șef, șeful serviciului controlului tehnic de calitate din combinat și alții.

— Încă din prima oră a dimineții, am pus în discuție scrisoarea. Oricum, 1 000 tone de oțel înseamnă mult. Ne-au fost pregătite unele calcule orientative — ne-a spus directorul tehnic.

A fost plăcut de constatat că din explicațiile care au urmat reieșea interesul nu pentru cistigul, avantajul cui, al secției, al combinatului, ci pentru foloasele care ar putea fi aduse economiei naționale. O privire largă, vizind interesul general, atitudine caracteristică conducătorilor unităților socialiste.

La capătul unui calcul a reieșit că în cazul debitării tagiilor la lungimea cerută de uzina din Brăila, laminoriștii hunedoreni ar pierde anual sub formă de capete declassate 2120 tone de oțel (deci cu mult mai mult decît s-ar economisi la Brăila). Se părea în acele momente că nu mai poate fi întreprinsă o ieșire din situația creată. Brăilenii vor primi un răspuns nesatisfăcător?

Problema se pune astfel: să se adopte ca nouă soluție făcută la Brăila să poată fi redus consumul de metal pentru axele de vagoane cu 1 000 tone de oțel pe an fără ca laminoriștii hunedoreni să declasseze sub formă de capete 2 120 tone de oțel.

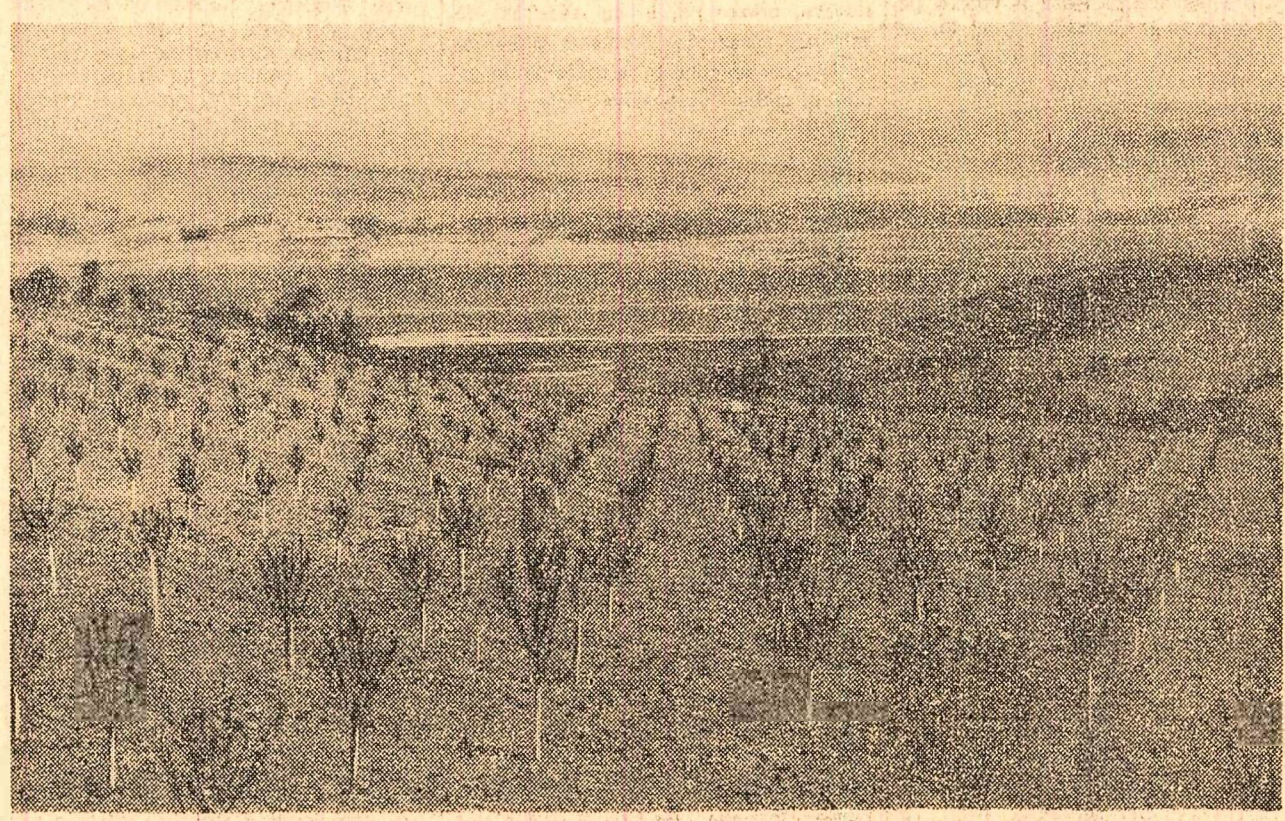
După părerea specialiștilor care au studiat problema rămăneau de reținut două propuneri avantajoase și pentru unii și pentru alții.

— Răspunzîndu-le prin intermediul ziarului „Știința” — spunea directorul tehnic — am putea formula astfel propunerea noastră: „Ne oferim fie să livrăm uzinei din Brăila laminatul întreg, urmînd ca acolo el să fie debitat la lungimile dorite (ceea ce ar necesita montarea unei foarfece corespunzătoare), fie, într-un caz mai fericit, să debităm noi laminatul la lungimea de 2 000 mm, iar capetele rezultate să le trimitem uzinei din Brăila. În cazul acesta, în loc să se declassifice rezultate la Brăila mai multe capete de circa 130 mm, va rezulta la foarfece noastră un singur capăt lung. Cum la „Progresul” sint fabricate și multe alte produse, printre care piese de schimb, capetele de laminat nu s-ar mai reîntoarce pentru rețopire în oțelăria noastră, ele ar putea fi folosite în producția uzinei brăilene. Fără o diminuare a calității produselor noastre, s-ar putea utiliza chiar în uzina din Brăila cele

PE TEMELE ZILEI

PLANTAREA DE TOAMNĂ A POMILOR FRUCTIFERI

În aceste zile, în agricultură se depun eforturi susținute pentru terminarea recoltatului culturilor țirzii, a semăntului. În cele mai multe unități s-a trecut cu toată forța la executarea arăturilor pentru însămînțările de primăvară. Toate acestea necesită o mare concentrare de forțe. Dar un bun gospodar trebuie să se gîndească la toate lucrările. Din partea organelor și organizațiilor de partid, a consiliilor agricole, și conducătorilor de unități se cere o bună organizare a muncii încît să nu întîrzie nici o lucrare. O asemenea lucrare este și plantarea de toamnă a pomilor fructiferi.

Plantațiile tinăre de pomi la gospodăria de stat Bucium, regiunea Iași

Producția de pomi din pepiniere asigură posibilitatea ca în toamna acestui an să se înființeze peste 22 000 ha de livezi, în gospodăriile de stat și colective care au condiții, și și-au planificat, să dezvolte pomicultura. Organizarea muncii trebuie făcută în așa fel încît, pînă la venirea înghețului să fie plantată întreaga suprafață. Se știe că prin plantațiile de toamnă, în comparație cu cele efectuate în primăvară, se asigură condiții mult mai bune de prindere și de pomiere a vegetației primăvara devreme, realizîndu-se astfel livezi încheiate, încă din primul an. Din cercetările întreprinse și din practica multor unități reiese că pomii plantați primăvara pornesc în vegetație cu 3-4 săptămîni în urma celor plantați din toamnă. Ca urmare, ei au creșteri vegetative mai reduse și suferă mai mult în cazul verilor toase.

Între pomi cu mult mai mici (3-5 m). În felul acesta, numărul de pomi la unitatea de suprafață se menține ridicat dar totodată se asigură condiții ca spațiile mai mari dintre rînduri să fie amenajate și cultivate cu diferite plante furajere sau alimentare. Acest sistem, foarte potrivit pentru gospodăriile situate în zona dealurilor, a fost larg introdus, cu rezultate din cele mai bune, în raioanele Muscel și Curtea de Argeș și în alte raioane ale țării.

Consiliul Superior al Agriculturii, a luat o serie de măsuri tehnice și organizatorice menite să ducă la extinderea într-un timp cât mai scurt a livezilor intensive de pomi. Pentru ca această acțiune să se desfășoare pe baze științifice, secția de hortiviltură din Consiliul Superior al Agriculturii a organizat de curînd, la stațiunea experimentală Voinești, un schimb de experiență cu specialiștii de la consiliile agricole și din unitățile agricole socialiste în care se fac asemenea plantații. Așa cum s-a subliniat la consfătuire este necesar ca noile plantații intensive de pomi să fie amplasate în cadrul bazinelor pomicele, pe terenuri cu solul profund, expuse la soare și cu pante mai mici, pentru a se putea mecaniza lucrările de întreținere. Amenajarea noilor livezi trebuie să aibă la bază proiecte judicioase întocmite de către organele de specialitate.

Lucrarea de bază pentru înființarea noilor plantații fiind desfundarea terenului, se impune ca în toate regiunile și raioanele să se urmărească îndeaproape punerea în funcțiune a tuturor agregatelor de desfundat pentru a fi folosite cu întreaga capacitate și a se asigura executarea acestei lucrări în timpul cel mai scurt.

A sosit timpul să înceapă plantarea de toamnă a pomilor. Organele și organizațiile de partid, consiliile agricole regionale și raionale sint chemate să acorde un ajutor temeinic unităților agricole în executarea acestei lucrări. Ele trebuie să asigure ca toate noile plantații să nu se facă pe terenuri arabile ci numai pe cele care nu pot fi folosite altfel. Plantarea la timp a pomilor pe suprafețele stabile, aplicarea unei agrotehnici corespunzătoare la lucrările de îngrijire vor asigura obținerea unor recolte bogate de fructe.

Despre avantajele plantărilor de toamnă s-au convins pe deplin colectiviiști din regiunea Argeș. În ultimii ani ei au plantat peste 40 000 ha de livezi numai toamna. În unele unități din alte regiuni cu condiții pentru pomicultura ca Oltenia, Ploiești, Hunedoara, Banat, Cluj și Iași plantațiile de toamnă nu au devenit o regulă agrotehnică care să fie respectată cu strictețe. Așa se explică numărul însemnat de goluri apărute în livezi încă în primul an de la plantare.

Institutul central de cercetări agricole a elaborat recomandări cu privire la plantațiile de toamnă. Consiliile agricole, specialiștii din unități au întreprins o serie de acțiuni pentru organizarea temeinică a lucrărilor și executarea plantațiilor de pomi în toamnă. Trebuie însă grăbite lucrările pregătitoare, mai cu seamă în unele gospodării colective din regiunile Bacău, Iași, Oltenia, Suceava, Crișana.

O mare atenție este necesară să se acorde organizării plantațiilor după sisteme care asigură exploatarea intensivă a livezilor. Astfel, s-a dovedit ca deosebit de eficient sistemul de livezi agropomicele în care distanțele între rînduri sint mari, de cel puțin 10-12 m, iar cele

LA DOBREȘTI-CRIȘANA Prima linie de preparare a bauxitei

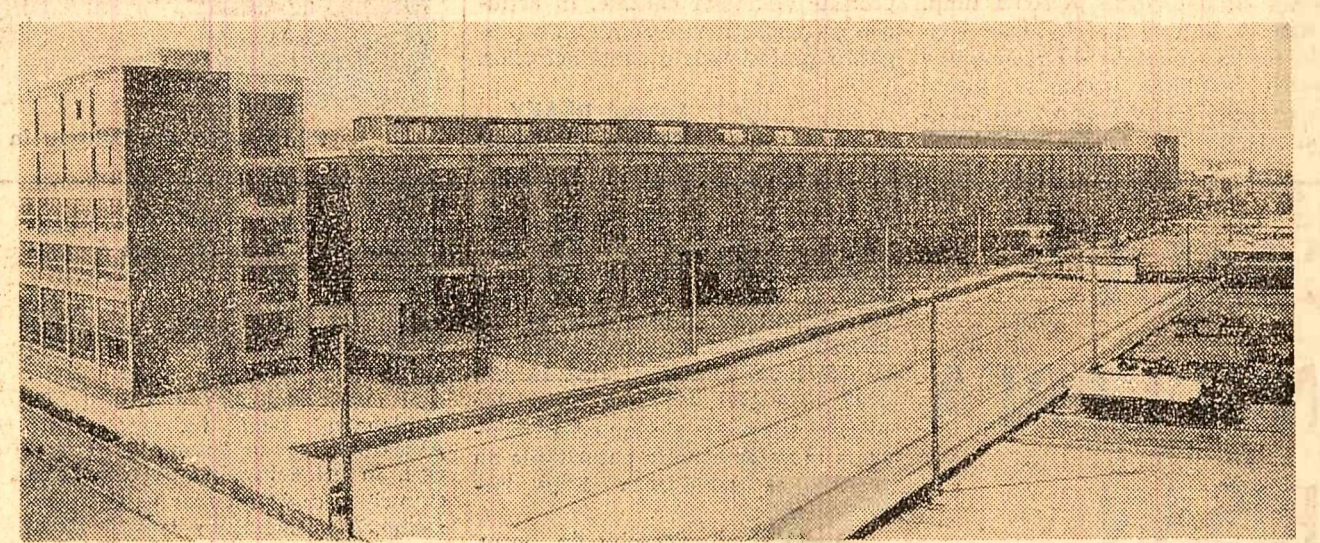
Au început să funcționeze agregatele primei linii tehnologice ale instalației de preparare și spălare a bauxitei din Dobrești, regiunea Crișana. Avînd rolul de a asigura cu materie primă uzina de alumina de la Oradea, instalația a fost integral concepută și proiectată de specialiștii de la Institutul de proiectări miniere și Institutul de cercetări miniere din cadrul Ministerului Minelor și Energiei Electrice. Utilitățile și echipamentul sint, de asemenea, produ-

se în totalitate în țară. Fluxul tehnologic este complet mecanizat, începînd de la intrarea în silozurile stației de primire și terminînd cu încărcarea în vagoane. În prezent, montorii lucrează la instalarea utilităților celorlalte trei linii tehnologice care vor intra în producție pînă la sfîrșitul acestui an. O dată cu ridicarea obiectivelor industriale s-au construit aici și primele blocuri de locuințe pentru muncitori, precum și un grup social. (Agerpres)

Cabanele din Bucegi gata pentru iarnă

SINAIA (coresp. „Științei”) — Pitoroasa Vale a Prahovei, Bucegi, Ciucășul, frumusețile neasemuite pe care le oferă țara din regiunea Ploiești una din principalele zone turistice ale țării. În Bucegi și Ciucăș stau la dispoziția excursioniștilor 21 de cabane confortabile. Pentru a oferi condiții optime de cazare și de alimentație și în timpul iernii, cabanelor li s-au făcut reparații necesare, au fost aprovizionate cu combustibil și diferite produse alimentare.

La cabana Peștera de pe Valea Ialomiței s-a construit o nouă sală de mese, cu 100 de locuri. Cabanele Padina și Poiana Stîni au fost amenajate cu mobilier modern. Construcțiile „tate” acum drumuri noi între cabanele Babele și Piatra Arsă.

Noua hală a uzinei „Electroputere”-Craiova

Foto: A. Cartoian

In regiunea Ploiești s-a terminat semăntul

PLOIEȘTI (coresp. „Științei”). — Datorită bunei organizări a muncii, folosirii raionale a tractoarelor și mașinilor agricole, lucrătorii din gospodăriile agricole de stat și colectivești din regiunea Ploiești au terminat însămînțatul grîului și secarei pentru boabe pe o suprafață de 137 000 hectare. Prin-

tre primele care au raportat terminarea acestei lucrări sint unitățile agricole din raioanele Rm. Sărat, Mizil, Buzău și Ploiești. Acum toate forțele au fost concentrate pentru stringerea și depozitarea recoltei și executarea arăturilor de toamnă.

La fiecare trei zile o locomotivă Diesel-electrică

Am asistat de curînd în uzina „Electroputere” din Craiova la un eveniment devenit obișnuit: a plecat în cursă o nouă locomotivă, cea de-a 170-a. În aceeași zi, fără nici o festivitate, în marea uzină craioveană a avut loc un alt eveniment — inaugurarea unei imense hale, noua „casă” a locomotivei Diesel-electrice. În ansamblul arhitectonic al întreprinderii, noua hală s-a impus cu o notă dominantă: construcția masivă din beton, metal și sticlă, are o lungime de 270 metri,

totalizînd un spațiu de producție de circa 13 000 m².

Despre noua construcție, Victor Ionescu, inginerul șef al fabricii de locomotive, cu care am stat de vorbă, arăta: „Noua hală ne-a permis să desconggestionăm secțiunile de montaj general și alte ateliere din uzină. Vom realiza pe viitor într-un singur an mai mult decît însumează întreaga producție lauză laolaltă pe anii 1961-1962 și 1963”.

În noua hală a fost instalată, deocamdată, una din principalele secții ale fabricii, aceea de construc-

ții metalice. Organizarea producției în noua hală va permite, chiar din anul viitor, o creștere substanțială a productivității muncii. Se preconizează ca timpul afectat construcțiilor metalice să se reducă cu 25 la sută.

În imensa hală pe linia fluxului tehnologic își vor desfășura activitatea 20 de ateliere. Începînd din primele zile ale anului viitor, la fiecare o treia zi, uzina va putea să livreze cîte o locomotivă Diesel-electrică.

Radu APOSTOL
coresp. „Științei”

Plecarea unei delegații a R. P. Romine în Algeria

Vineri dimineață a părăsit Capitala delegația R. P. Romine condusă de tovarășul Gheorghe Apostol, membru al Biroului Politic al C. C. al P.M.R., prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care la invitația Frontului de eliberare națională și a guvernului Republicii Algeriene Democratice și Populare va lua parte la sărbătorirea celei de-a X-a aniversări a începerii revoluției algeriene — Ziua națională. Din delegație fac parte tovarășii Virgil Cazacu, membru supleant al C. C. al

P.M.R., prim-secretar al Comitetului regional Iași al P.M.R., deputat în M.A.N., și Ion Georgescu, ambasadorul R. P. Romine la Algeria.

La plecare, pe aeroportul Băneasa, membrii delegației au fost conduși de tovarășii Chivu Stoica, Alexandru Birlădeanu, Ștefan Voitec, Gheorghe Gaston Marin, Gogu Rădulescu, Constantin Tucu, Corneliu Mănescu, ministrul Afacerilor externe, de membri ai C. C. al P.M.R. și ai guvernului, de alte persoane oficiale. (Agerpres)

TELEGRAM E

Majestății Sale Imperiale
MOHAMMED REZA PAHLEVI
Șahul Iranului

Teheran

Cu ocazia aniversării zilei de naștere, adresăm Majestății Voastre felicitări cordiale, precum și cele mai bune urări de sănătate personală, de bunăstare și pace poporului iranian.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
Președintele Consiliului de Stat
al Republicii Populare Romine

București

Excelenței Sale
Domnului GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
Președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romine

Mulțumesc Excelenței Voastre pentru amabilitatea mesaj, adresat cu ocazia zilei mele de naștere, și vă exprim calde urări pentru fericirea dumneavoastră personală și pentru bunăstarea poporului romin.

MOHAMMED REZA PAHLEVI

Pe glob în 24 de ore

Ministrul de externe turc a sosit la Moscova

La 30 octombrie a sosit la Moscova, într-o vizită oficială, ministrul de externe al Turciei, Erkin. Încelează plecările din Ankara, el a declarat ziaristilor că dorește convorbiri rodnice cu conducătorii sovietici.

Eliberarea lui Joshua Nkomo

În urma hotărîrii Curții de Apel din Rhodesia de sud, liderul mișcării

africană Joshua Nkomo a fost eliberat din închisoarea unde se găsea în detențiune.

Întrunire specială G. A. T. T.

Consiliul G.A.T.T., anunță agenția Associated Press, s-a întrunit vineri în ședință specială pentru a dezbate recentele măsuri adoptate de guvernul englez în vederea redresării balanței de plăți a Marii Britanii. Consiliul a hotărît instituirea unei comisii speciale, însărcinată să examineze, în special, măsura britanică privind sporirea cu 15 la sută a taxelor vamale la importuri.

Lupte de stradă în capitala Boliviei

În capitala Boliviei au loc grave tulburări. Participanții la manifestațiile de ieri din orașul La Paz au atacat și ocupat clădirea Ministerului Sănătății Publice, precum și aceea a ziarului „La Nacion”. Au fost semnalate ciocniri violente între trupe și populație. Și în alte orașe au avut loc, de asemenea, tulburări.

TELEGRAMĂ

Tovarășului GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
Prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român
Președintele Consiliului de Stat

Tovarășului ION GHEORGHE MAURER
Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romine
București

Stimați tovarăși,
Vă mulțumim cordial dv., și în persoana dv. Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri al R. P. Romine, pentru felicitările prietenești și urările de bine transmise cu ocazia alegerii și numirii noastre în funcții de partid și de stat.

Împărtășim înrînturat convîngerea dv. că relațiile de prietenie frățoasă dintre partidele noastre, dintre popoarele Uniunii Sovietice și Republicii Populare Romine se vor dezvolta neîntreprins și în viitor, în interesul celor două țări, al unității comunității socialiste și al mișcării comuniste și muncitorești mondiale, în interesul cauzei păcii și socialismului.

Folosindu-ne de acest prilej vă urăm multă sănătate și noi succese în construirea socialismului în Republica Populară Romină.

L. BREINEV
Prim-secretar al C.C. al P.C.U.S.
A. KOSIGHIN
Președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Moscou, Kremlin 29 octombrie 1964

VIAȚA DE PARTID

CALITATEA PRODUSELOR

ÎN DEZBATEREA ADUNĂRILOR DE ALEGERI

Toată atenția asimilării noilor produse

Secția lăcătușerie-montaj a Uzinelor mecanice din Timișoara...

În vintul lor, comuniștii Gheorghe Purza, Sava Dănescu și alții...

La nivelul exigențelor actuale

Colectivul Fabricii de încălziminte „Crișul” din Oradea...

180 DE ANI DE LA RĂSCOALA IOBAGILOR DE SUB CONDUCEREA LUI HOREA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN

Se împlinesc 180 de ani de la izbucnirea răcoalei iobagilor...

Despre însemnătatea controlului în lupta pentru calitate...

Lucrările de construcții cu calificativul „foarte bine”

Organizația de bază a șantierului nr. 2 din cadrul întreprinderii...

La adunarea de alegeri a acestei organizații...

Concertul Filarmonicii din Ostrava

Relativ liniară (înființată în 1954), Orchestra simfonică a Filarmonicii din Ostrava...

Programul a cuprins și Concertul nr. 2 în Si bemol...

Filarmonica din Ostrava în studiul Radioteleviziunii

Vizitind expoziția cărții politice

Vitrine și standuri care adăpostesc idei, idei de seamă ale epocii...

Manualele de economie politică, materialism dialectic, socialism științific...

TEATRE

Teatrul de Operă și Balet al R. P. României: Rigoletto (orele 19.30)...

CINEMATOGRAFE

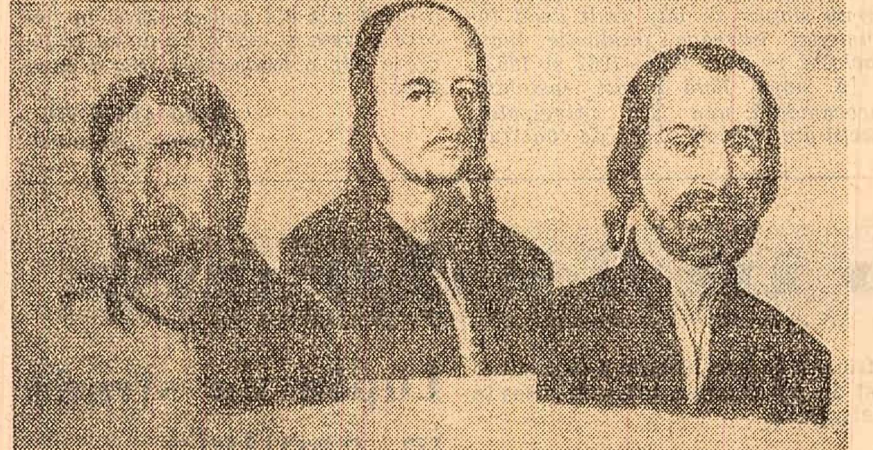
Există un asemenea film: Republica (10; 12.15; 14.30; 16.45; 19.00)...

TELEVIZIUNE

Orele 19.00 - Jurnalul televiziunii 19.10 - Pentru copii...

Cum e vremea

feri în țară: Vremea a fost în general frumoasă, cu cerul variabil...

care pînă dincolo de mijlocul veacului al XVIII-lea a dus-o episcopul Inochentie Micu...

Lorand DEAKY coresp. „Scintei”

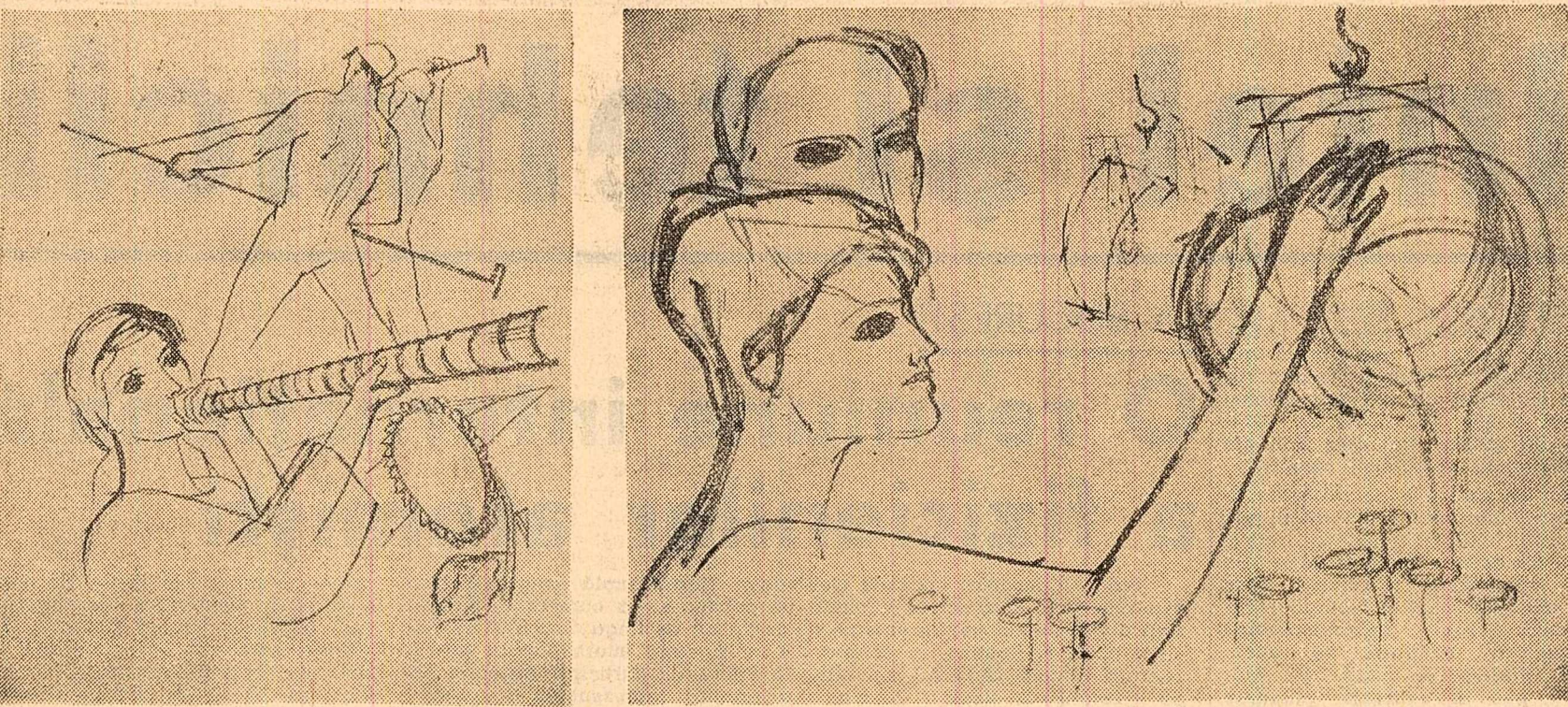
În 1784, a conscripții militare printr-o înrolarea în regimentele de granizi...

Lorand DEAKY coresp. „Scintei”

Prin ultimatumul adresat nobilimii, apărât de zidurile cetății Deva...

Ștefan ȘTEFĂNESCU candidat în științe istorice

TRAIAN VASAI Simfonie (Din ciclul „Un cuvint despre socialism”) Dragoste

TRAIAN FILIP

L A M I L A 79

Publicăm câteva fragmente din volumul de reportaje literare „Pământul oțelului” de Traian Filip, sub tipar la Editura pentru literatură. Volumul a fost scris pe baza unei documentări întreprinse de un tânăr scriitor, în anii din urmă, în regiunea Galati.

M-am deplasat cu șalupa Tașaul la Grupul de salvare S.C.N.Brăila. Șalupa aștepta la pontonul 2, iar tovarășul Ioan Sirbu, pe atunci șeful grupului de scafandri (azi pensionari), împreună cu căpitanul Tănase Velicu a început să-l caute pe Grigore, motoristul. Căpitanul, în haine albe imaculate, un bărbat trecut de 50 de ani, robust, prietenos și jovial, s-a înclinat: „Unde-o fi băiatul ăsta, domnule? Va umbra pe chei.”

S-a uitat la chei, cu mâinile în solduri, dar Grigore era adormit, la umbra cabinei de pe ponton. Când a dat căpitanului cu ochii de dânsul, Grigore s-a trezit, a vrut să se ridice, coborându-și picioarele peste bordură.

Mă băiește, la trezește-te bine! Vezi că-ai să cazi în Dunăre. — Nu cad, tovarășe căpitan. — Cum nu ești, mă, când atârnai aici, spânzurat?!

Facem haz, Grigore e necăjit, sare pe botul șalupii și intră în apă, la motor. Sosește și călăile tovarăș, eu și Ioan Sirbu coborim în șalupa, în timp ce căpitanul a trecut la pupă, unde a rămas în picioare, în perfectă campanie, privind ca un vultur apele fluviului.

E soare puternic, apele pe albastre, sculptoare, alunecând la vale cu valuri bine conturate. Din loc în loc se văd pete galbene Apele Siretelui, contopite cu ale Dunării la marginea de vest a Galației, n-au reușit încă să se disperseze.

N-am să uit sfioșii ochi de scafandru

La mila 79, adică de-aia până la epava șlepuilor de 6 metri. Sub acest șlep se găsește remorcherul Zimbru, avariat de fasciiți în 1944, scos din docuri și aruncat aici, îndată după război. Șlepu scufundat mai târziu a fost victima acestei epave. Rupi din convici de o furtună, a fost mințat spre mal, s-a ciocnit de aceasta zădărnici de oțel a remorcherului, a căpătat o spărtură și s-a dus la fund cu toată încărcătura lui de pirită. Șlepu și remorcherul, după ce au zăcut în adâncul Dunării ani de-a rândul, vor fi extrase de scafandri și trimise la turnătorile din Reșița sau Hunedoara.

Scafandrii tale parca superioară a bordajului, goalele fundul șlepuilor, îl descarcă, îl spală cu sprîje puternice, trag prin două sorburi emulsi de pirită și mil și o dau la vale, prin două conducte, cu ajutorul centrifugii instalate pe remorcher. Capacitatea centrifugii este de 16 vagoane pe oră, dar într-un schimb nu pot fi deplasate de pe fundul apelor mai mult de două vagoane. Munca sub apă e invizibilă. Din când în când, comenziile scafandrilor sînt preluate de telefonisti, care strigă spre mecanicii de pe remorcher: — Vira, mă! Vira, nu se-duce? — „Vira” înseamnă să se ridice sorbul, „mola” — să-l lase mai la adînc. Uneori comenzile se transmit de sus, de la centrifugă, spre fundul fluviului. Mecanicii, văzînd că sorbul nu extrage pirită și vine ca un suflu curat, strigă la telefonist, iar acesta la scafandri: — E albă, mă! Ce faci acolo? Vezi că merge masina degeaba...

Seară de vară pe remorcher

Seara, Dunărea viorie nici nu se aude de liniștită ce-l. Luminile s-au aprins pe chei, iar în port se zăresc lămpile fluorescente. Prova remorcherului e întinsească. Sîntem ca pe o prispă, ca pe o terasă. Macaralele plutitoare stau ca niște mătălele tunecate la mal. Epavele războiului dorm în adăncuri. Apa țese deasupra lor aceeași piază mătăsoasă și sculptoare. Nici n-ai spune că aici, aproape, într-un moment, sînt cadavrele fluviului. Cîte-o boare de vînt cîntină prelată de deasupra. Oamenii stau în cerc, lingă masă și lingă bordaj. Nu li se distinge înălțătura. Scafandrii sînt la curent cu noătățile tehnice și științifice. Lumea lor, imaginația lor e străbătută de farmecul noilor descoperiri. Vasele Ciobanu, într-un colț, e tăcut. Elevii, boboci, nu se avină. Trecurul lor aparține altor domenii. Un mecanic descrie o ciocnire de nave lingă Maculic. Ion Gălbănuș, ofițer scafandru din 1958, candidat de partid, flu de colectivității din Oancea, istorisește cum s-a înfricoșat sub apă, într-o cabină de epavă, cînd și-a dat seama că deasupra lui atîrnă o enormă greutate de metal. S-a ferit tocmai cînd, în urma lui, s-a prăvălit piesa, sfărîmîndu-se peșterii cabinei. Trecurse moare pe lingă dînsul, dar scapase, deoarece a fost prudent, a lucrat cu grijă.

Să-l vedeți pe Oghină Petre! Spune cineva. I-a povestit lui tată-său cum e munca de scafandru. Bătrînul nu voia să creadă. „Cum — zicea — merg pe sub apă fără să te îneci? Dar cum răsuști? Și acolo...

nu vezi nimica-nimica? N-ai soare, n-ai lumină? Nu știu cum de-ai învățat meșteșugul ăsta, băiește, și dacă ar fi după mine, nu te-ai mai lăsa”. Scafandrii rid. Pregătirea lor le permite să vadă frumusețea acestei meserii.

16 mii de ore sub apă

Înainte de 23 August, pe toată Dunărea de Jos n-a lucrat decît un singur scafandru, Ioan Sirbu, care a fost utilizat la cele mai periculoase lucrări, executînd intervenții care cereau nu numai pricepere excepțională, ci și curaj, singe rece, inteligență, memorie.

Glăsul lui Ioan Sirbu avea curgea demoață a apelor mari.

M-am născut în 1911. Copilăria cred că nu m-a interesat prea mult. Am petrecut-o așa cum am petrecut-o, mai mult rău decît bine, ca un copil de oameni nevoiași. Tata muncea cu brațele. Voia să-mi găsească și mie un rost. Eu mă amorsezăm de muncă la apă. Mă lucra ca marinar chiar pe macaraza asta... Apoi am fost făcut călăuzer, iar în 1928 am intrat la apă.

Pe atunci, a intra la apă nu însemna desigur ceva de bine.

Nu, nu... a ris scafandru. Ei, așa a rămas vorba. Cînd i se spune unui scafandru că „a intrat la apă”, înseamnă că a intrat în cîmpul lui de lucru, nu la nenorocire. Lă început am lucrat la piază. Am scos vreo sută de metri cubi singur. Piața s-a aruncat, piloții s-au scos, s-au înlăturat urmele unui pod și s-a curățat șenalul, să-l facem navigabil. În armată am continuat tot la scafandri.

Îmi închipui că se lucra în condiții miserabile.

Ca să vă dau un exemplu: În luna anulului 1929, Dunărea era înghețată zădravn de tot. Doi metri de gheață avea pe deasupra. S-a spart gheața și am intrat sub apă, să schimb grătarul la condensatorul de vapori al remorcherului Banat. Condensatorul era înfundat. Puneam mina pe scară și mi se lipsea pielea de fier. Cînd am lesit la suprafață, m-am prefăcut într-o clipă, cu tot cu costum, într-un sloi de gheață. N-am mai putut să-mi scot nici vizorul, nici cască, și, așa, îmbrăcat, a trebuit să...

CINGHIZ AITMATOV Primul învățător

„Primul învățător” de Cinghiz Aitmatov a apărut de curînd în culegerile de nuvele sovietice „Cînd sîntem împreună” (tipărită de Editura pentru literatură universală).

Publicăm mai jos un fragment în care eroina nuvelei, academiciana Alina Sulaimanovna istorisește amintirile sale despre primul învățător din sat, comsomolistul Diușen.

Era în anul 1924. Da, chiar în anul acela...

Acolo unde se află azi colhozul nostru, pe atunci era un știc de djataci săraci, care se stabiliseră aici. Eu aveam în vremea aceea paisprezece ani și trăiam la un vîr al răposatului meu tată, Murisa și mama.

În toamnă, puțin timp după ce oamenii mai înstăriți au plecat să ierneze la taberele din munți, la noi în ail a venit un tânăr necunoscut, îmbrăcat într-o mantă soldătească. Mi s-a înipărit bine în minte manțaua lui, pentru că era, nu știu de ce, din postav negru. Pentru ail nostru, depărtat de drumuri și actual undeva la poalele munților, apariția omului în mantă soldătească e însemnată un adevărat eveniment.

La început oamenii spuneau că el e fost ofițer în armată și de aceea va ajunge în fruntea școlii. Pe urmă s-a aflat că nu era ofițer, ci fiul lui Iașembek, acel Iașembek care plecase la călărie lașă încă pe vremea loamelei, cu mulți ani în urmă și nu s-a mai întors. Fiul său, Diușen, ar fi fost trimis aici ca să deschidă o școală și să-l învețe pe copii.

Pe vremea aceea, cuvinte ca „școală” și „învățătura” erau ceva neobișnuit și oamenii nu le prea știau rostul. Unii dădeau crezare acelor zvonuri, alții socoteau toate astea drept născociri muieriești și poale că s-ar fi uitat de ele, dacă, în scurtă vreme, n-ar fi fost chemați oamenii la adunare. Unchiul meu a bombănit că e bombănit „Ce-o mai fi și asta? Ce ne tot împiedică de la lucru cu tot felul de fleacuri?” dar pe urmă a pus toțiș șaua pe călș și s-a dus călare așa cum îi șade bine unui bărbat care se respectă. M-am luat și eu după dînsul, laolaltă cu copiii din vecini.

Cînd am ajuns, nădușiți ca vai de lume, pe dimbul unde se făneau de obicei adunările, înăurul acela cu manta neagră, palid la față, vorbea în fața unui pumn de oameni, care stăteau fie pe jos, fie călări. Nu-i puteam desluși cuvintele și am vrut să nu dăm mai aproape, dar în clipa aceea un meșnegar într-un corcăc făcînd ferfență l-a întrerupt grăbiți, apoi atunci trezit din buimăcășă.

Într-o cabină, să mă dezghet. Mi-au degerat mâinile. Degetele erau nurnal o rană. Am lucrat sub apă fără mînuși. Vă închipuiți ce viață duceam...

— Ce mistunul ați îndeplinit în timpul războiului? — În anul 1944, toamna, dacă vă amintiți, nemții s-au retras pe Dunăre în sus și, ca să închidă drumul fluviului, au scufundat la Prahova sîrbească, între km 860 și km 864, convoaiele de vase. Șenalul era bari-cadat. Exam atunci în grupul de scafandri Giurgiu. Am primit ordin să mă deplasez cu o macara de 20 de tone și să curăț calea navigabilă. Am ajuns la Prahova sîrbească — era o grozvie. Două șlepu ardeau pe apă și pluteau în făcări. Nemții le-au minat, explodaseră, însă nu s-au dus la fund. Am stîns încendiate, am tras șlepurile la mal; coverta era rosie, incandescentă. Ne-am apucat după asta să scoatem șalupa din șenal. Am scos cîteva și am deschis o prîle pe Dunăre. Numai trei scafandri am făcut loc pe aceste ape. A fost o misiune primejdioasă, am fi putut da peste mine magnetice, cum am și dat mai târziu. Erau acolo vase cu proiectile, cu muniții și armament. N-ar fi fost exclus să sîrăm în aer, dar misiunea trebuia îndeplinită, și fasciștii trebuiau bătuți. După două zile, au trecut spre Apus convoaiele de vase militare.

— Tovarăși dumneavoastră mi-au vorbit cu admirație despre acțiunile grupului de salvare în anii din urmă. Mă întreb: oare ce gîndiți sub apă așteptăm și așteptăm și așteptăm? — Ce gîndesc? Eu, de pildă, sînt aten la muncă mea. Uneori te poți rădăci. Parcă se încolăcește și rîmii legat la țîruș. Meru trebuie să ai în minte călele pe care ai făcut-o, să te orientezi. Preocuparea mea, în ultimul timp, este mecanizarea diferitelor procese de activități noastre. Am făcut o modificare la vîncul de pe macaraza plutitoare. Era acțiunea de doaprezece oameni. L-am prevăzut cu lanțgal, cu două pînăoane, am utilizat forța motrică de pe remorcher, și așa extragem din apă greutatea de peste 30 de tone. La una dintre centrifuge am înlocuit roto-rul, confecționat în atelier după schi-le mele. Am realizat, în sfîrșit, un malaxor pentru prepararea soluției la lipit costumele și o presă de confecționat garniturile de piele la pompele de aer.

Scafandru, la rugămintea mea, a făcut un calcul și mi-a comunicat că orele lui de muncă sub apă se ridică la 16 mii.

Ioan Sirbu a privit în largul Dunării cu nostalgie, în vreme ce valurile jucau pe obrajii lui încerte și diadane reverberații.

Teatrul Maghiar de Stat din Cluj Turneul unui colectiv artistic valoros

Succesul deosebit al turneului Teatrului Maghiar de Stat din Cluj în rîndurile oamenilor de teatru și ale publicului bucureștean nu a constituit o surpriză. Cine a urmărit activitatea rîndnică a acestui teatru, cine cunoaște interesul crescînd cu care spectatorii clujeni frecvențează acia lui spectacioasă, cu lociere elegante — știe că el reprezintă unul din colectivele artistice valoroase din țara noastră.

Critica a oglîndit îndeaproape și cu dragoste dezvoltarea teatrului, rîșuitele sale, în stagiunea trecută, premiata piesei lui H. Lovinescu „Moartea unui artist”, cu Kovács György în rolul principal și în regia lui Rappaport Ottó a fost regăsită ca un adevărat eveniment artistic. De asemenea, spectacolul cu „Știetela nevăzută” de Paul Everac (regia Harag György) a fost apreciat cu căldură, printre altele și în ziarul nostru, într-o cronică publicată chiar săptămîna trecută. Alături de aceste două spectacole așteptate cu firesc interes, teatrul a înfățișat în turneul său încă o realizare reprezentativă pentru forțele de care dispune, „Opera de trei parale” de Berthold Brecht în regia lui Taub János. Astfel, cele trei are turneului au cuprins creații ale celor trei regizori, confirmînd calitățile prin care el s-a făcut remarcabil: o odată: fantezie scenică, originalitate în interpretarea operei dramatice, pricepere în munca cu actorii. Prezența acestui grup de regizori talentați și înimoși a avut drept urmare, în mod evident, nu numai obținerea unor înfăptuiri individuale, dar și ridicarea generală a colectivului, formarea unei atmosfere de cultură și autoexigență, care s-a reflectat în înalta seriei de spectacole prezentate în Capitală.

Creșterea artistică a teatrului, prestigiul de care se bucură sînt legate, fără îndoială și de calitatea repertoriului său. Pînă pe primul plan al activității sale dramaturgia originală contemporană, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj a reprezentat, la scurtă vreme după Teatrul Național din București, două din cele mai bune și în același timp din cele mai dificile piese românești scrise în ultimii ani, „Moartea unui artist” și „Știetela nevăzută”, iar succesul dobindit cu ambele lucrări a confirmat din plin orientarea și alegerea făcută, răspîndind pe merit eforturile colectivului. Creația dramatică originală ocupă în continuare locul de frunte în preocupările teatrului, care a inclus în repertoriul actual stagiunii piesa „Șelul sectorului sulțete” de Al. Mirodan, are în studiu o lucrare a scriitorului Măhes György și intenționează să mai joace o piesă a unui autor clujean. Dramaturgia noastră dintre cele două războaie va fi reprezentată prin „Sulțete tari” de Camil Petrescu. Mai sînt înscrise în programul viitoarelor premiere numele lui Shakespeare, Miller, Mardch Imre. Repertoriul variat prin conținut și formă, abordarea îndrăzneată a unor texte de primă mîna, care pun probleme complexe de interpretare, stimulează colectivul actoricesc să-și exercizeze multilateral puterile, îl ajută să-și pună în deplină valoare înșușirile. Am văzut în decursul turneului, sau cu prilejul altor repre-

zentății, pe aceeași actori jucînd roluri moderne sau clasice, înfățișîndu-și personajele cu mijloacele analizei psihologice sau ale grotescului. Și dacă împlinirile puteau diferi de la un caz la altul, impresia de ansamblu era însă a unei reale dăruiri, a aceluși nivel profesional care e semnul seriozității în artă.

Dintre contribuțiile actoricești ce s-au remarcat în actualul turneu, cea mai impunătoare este creația artistului popularului Kovács György, în rolul lui Manole Crudu din „Moartea unui artist”. După cum s-a mai arătat în „Știetela” și acum cîteva luni, curînd după premieră, această creație impresionează printr-o mare forță interioară, prin exprimarea sobră, laconică, a unui zbucium profund, prin dezbaterile zguduitor de lucidă a problematicei filozofice a piesei, precum și prin trăsăturile de înalt umanism pe care interpretele a știut să le descopere în esența personajului său și să le comunice stălii. E îmbucurător că alături de artiștii cu îndelungată experiență ai teatrului, se ridică aici tineri actori înzestrați, printre care, de pildă, Nagy Réka; în rolul Cristinei, din aceeași piesă, interpreta a produs o foarte bună impresie datorită jocului ei sincer, convingător, plin de spontaneitate.

Opriindu-ne puțin asupra piesei „Opera de trei parale”, înem să subliniem în primul rînd prezența scenică a artistului emerit András Márton (Jonathan), actor care știe să caracterizeze personajul precis și ferm, cu econo-

mie de mijloc. Horváth Béla și Dorján Ilona, artiști emeriți, au realizat cu bogate mijloace rolurile grele ale lui Mackie și Polly; doamna Peacum a căpătat individualitate în interpretarea Jülii Bereczky, iar artista Török Katalin me-a dezvelit, în Jenny, un viu temperament scenic. Alți actori ai teatrului au dat culoare unor momente figurative episodice — nemori cu iutule îngoșări de detaliu. Taub János este un regizor care în repetele rînduri a adus o viziune proprie interesantă asupra textelor dramatice pe care le-a pus în scenă. Și de astădată, el a căutat să abordeze unele laturi ale piesei lui Brecht dintr-un unghi inedit, accentuînd caricatura, uneori cu bune rezultate comice, de pildă în final. A fost vizibilă de asemenea intenția de a satiriza o manieră teatrală învechită, operantistică, de exprimare — satiră menită să pună în lumină falsitatea sentimentelor și a relațiilor din lumea capitalistă, pe care le ridiculizează prin caricatură, pe parcurs, în unele momente interpretate cu ulat de această intenție și cu adoptat el înșuși un stil propriu operei, dar neadevart teatralului lui Brecht și muzicii lui Kurt Weill.

Turneul Teatrului Maghiar de Stat din Cluj, prilejuind trecerea în revistă a unei munci artistice meritorii, a scos în evidență drumul artistic ascendent străbătut de acest colectiv, perspectivele sale certe de continuare dezvoltare.

Andrei BĂLEANU

András Márton, Dorján Ilona (dreapta) și Bereczky Júlia (stînga) în „Opera de trei parale”

Bine, învîșă-l, dacă așa îți voia. Nouă n-ia toțuna...

— Dar am nevoie de ajutorul vostru. Trebuie să dregem grajdul acesta al barului, trebuie să facem un pod peste rio, școala are nevoie de lemne...

— Mai stai, djighilule, că prea ești focos! Întrepușe Satimkul cel arăgios.

Scuipînd printre dinți, Satimkul își strînge iar un ochi, ce și cum ar fi ochii.

— Tu strigi în gura mare. Am să deschid o școală! Dar te uită-te la mine — nici colic n-ai, nici cal, nici măcar un pețec de ogor, nici o vițioară în ogradă! Păi cum ai de gînd să trăiești, omule? Poate să furi caii aloră... — Oi trăi și eu cumva. Am să primesc leaș.

— Păi, spune eșal Foarte mulțumit de sine, Satimkul se îndreptă în șau cu aer triumfător. Acum e totul limpede. Tu, djighilule, fă-ți singur treaba și învîșă copiii din leala la, că vîșieria era bane berechet. Iar pe noi să ne lași în pace, că noi avem și așa, slavă domnului, destule grijii...

Cu aceste cuvînt, Satimkul își întoarce calul și porni spre casă. Ceilalți se luară după el. Diușen rămase locului cu hîrta în mîna. Nu știa sîrmanul, încotro s-o apuce...

Mi s-a făcut milă de el. Am stat așa, privindu-l înțit, pînă m-a strigat unchiul meu, care trecea pe-acolo.

— Ce stai, ciufițito? Ce-ai rămas cu gura căscată? Marș acasă! Am luat-o la fugă în urma celorlalți copii.

— La uite, au prins și ei gustul adunării! făcu unchiul meu.

Diușen umbra din casă în casă și chema copiii la școală. Era înșoi de o droaie de copii gălăgioși ce intrau din curte-n curte.

Ogradă noastră era chiar la marginea satului. Eu și cu mătușă-mea locu-mai pisam mei într-o piuză de lemn iar unchiul dezgroapa grîul de lingă gură, cu gînd să-l ducă la piașă. Eu și mătușă loveam pe rînd, cu ciocănarii, cu pisăloagele grele; cu toate astea mai apucam să priveș pe furig în calea lui Diușen. Mi-era teamă că n-ara să ajungă cînd la noi. Deși șiam că mătușă-mea n-vo să mă lase să merg la școală, as fi vrut totuși ce învățătorul să vină aici, ca să vadă măcar unde stau. Mă rugam în gînd de el să nu se întoracă din drum înainte de a ajunge la noi.

— Bună ziua, lele și Doamne-ajută! Iar dacă nu te-ajută Dumnezeu, te ajutăm noi, grămădă, că uite cîți sîntem! o salută Diușen pe mătușă-mea glumind, înșoi de o droaie de copii. Mătușă bombăni ceva drept răspuns, iar unchiul meu nici măcar nu-și sălă căpui.

Ciuișu de pușin descumpănit, Diușen se așeză tacticos pe un buluc din mijlocul ogrăzii și scoase liniștit din buzunar un creion și o bucată de hîrtie.

— Azi începem școala. Cîți ani are fata dumitale?

Mătușa nu răspunde nimic, ci doar izbî furiosă cu pisăloagă în piuză. Era vîdit că n-avea de gînd să continue discuția. Eu eram toată încordată, înțrebrîndu-mă ce-o să se întîmpe acum. Diușen se uită la mine și sursul lui îmi încetă din nou înima.

[...] Așa mi-a fost dat mie să merg înția afară la școală.

Din ziua aceea, Diușen ne aduna în fiecare dimineață de prin curți.

În prima zi de școală, învățătorul ne-a pus să slăm jos pe patele așternute pe podea și ne-a dat la fiecare un caiet, un creion și o tăbliță.

Pe urmă ne-a arătat portretul, lipit pe perete, al unui rus.

— Acesta e Lenin! a spus el.

Portretul acesta mi s-a înipărit pentru toată viața în minte. Măi friziu, nu știu de ce, nu am mai înținit un portret ca acela și în sinea mea l-am numit „portretul lui Diușen”.

În fotografia aceea, Lenin era într-un veston militar cam larg pe el, fră la față, cu barba neingrijită. Brațul rînit îi era susținut de o eșarfă. De sub șapca dăru pe ceală priveau liniștii doi ochi atenți. Privirea lui blindă și caldă părea că ne spune „Dacă ești ști, copii, ce viitor mi-nunat vă așteaptă!” În clipela aceea liniștie mi se părea că el se gîndea cu adevărat la viitorul meu.

Cred că Diușen avea de mult portretul acesta, tipărit pe hîrtie simplă de afiș, căci era ros pe la colțuri și avea marginea zdrențuită. În afară de portret, pe caiul patru pereți ai școlii nu mai aflăna nimic.

— Am să vă învîș, copii, să cîljiți și scoțitiți, am să vă arăt cum se scriu literele și cifrele, nu spunea Diușen. Am să vă învîș tot ce știu eu însumi...

— Chiar eșal! Interveni cineva din multime.

Numaidecît se sîrni fortoș și larmă. — De cînd li sînt pămîntul și larmă, noi trîm din munca de dehecani? și sapa e care ne hrănește. Și copiii noștri au să trăiască tot așa. La ce naiba le trebuie lor învățător?!

— Dar am nevoie de carte știeți ai mîni, la nu ne mai bate la cap!

— Glăsurile se potolir.

Oare sîntelei împotriva ce odraslele voastre să învețe? Întrebă Diușen uluit, uitîndu-se înțit la fețele oamenilor din jurul său.

— Și dacă sîntem împotriva, ce-oi să ne silești tu? Au trecut vremeurile acelea. Noi sîntem acum oameni slobozi și o să trîm așa cum om vrea.

Diușen se făcu alb la față. Smulguindu-și cu degetele tremurîndu copilele mîntele, scoase din buzunaru de la bluză o foaie de hîrtie, împăturiră în patru și, desfășcînd-o zorii, o ridică deasupra capului.

— Va să zică sîntelei împotriva acestor hîrtii în care e vorba despre școală, și pe care e pusă ștampila Puterii sovietice? Dar cine v-a dat pămînt și apă, cine v-a dat libertate? Ei, care ești împotriva legilor Puterii sovietice? Care ești, ai? Răspunde!

Diușen strigă cuvîntul „răspunde” cu ațita putere și minime, încit cuvîntul acesta spîncăie glonj liniștea caldă a toamnei și sîrni, ca o împușcătură, un ecou scurt, izbîndu-se de stînci. Nimeni nu mai scoase o vorbă. Oamenii stăteau tăcuți, cu capetele în pămînt.

— Noi sîntem oameni săraci, vorbi Diușen, de data aceasta domolit. Am fost toată viața călății în picioare și umiliți. Am trăit în beznă cu sobolii. Acum, Puterea sovietică vrea să vedem lumina, să știm să citim și să scriem. Iar pentru asta trebuie să-l învățăm pe copii... Duișen făcu, așteptînd efectul vorbelor sale. Atunci bătrînul acela cu coțocul ferfențit, care-l înfrasea cum s-a făcut hogo, bolborosi împocuiător:

— La stai, făclăule, vorbi el, înfîchînd pe jumătate un ochi, ce și cum ar fi ochii. Mai bine să ne spuie ce nevoie avem noi de școală.

— Cum ești? se fîșici Diușen.

— Tărași din Asia Centrală.

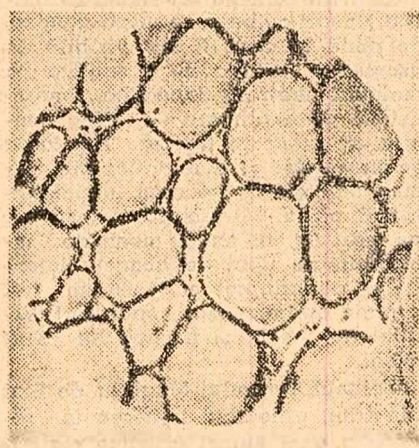

În lumea științei și tehnicii

TIROIDA — istoria și funcțiile ei

● DE LA SINGE RECE LA SINGE CALD ● SECRETIA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ ● EFECTELE UNEI MIIMI DE GRAM DE TIROXINĂ ● SUCCESULE ENDOCRINOLOGIEI TIROIDIENE

În zilele noastre cercetările evidențiază tot mai limpede dezvoltarea organismelor vii: drumul lung, cu multiple transformări, de la primele vietăți un sau pluricelulare, apărute pe Pământ cu milioane de ani în urmă, până la animalele superioare și până la emanciparea omului de regnul animal.

O secțiune din tiroidă privită la microscop

Una din măturile străvechii originii marine a mamiferelor de astăzi este tiroida, glanda de la baza gâtului. Ea a jucat un rol important în trecerea vertebratelor de la viața acvatică la viața pe uscat, în transformarea animalelor cu sînge rece în animale cu sînge cald. Pentru a înțelege acest proces, să aruncăm o privire în „lumea” broaștelor, animalele vertebrate care își duc viața aici în apă, cit și pe uscat.

Este știut că din ouăle de broască se dezvoltă întâi mormolocii. Aceștia nu pot trăi în alt mediu decât cel acvatic. Ei respiră prin branhii, înocată cu ajutorul cozii. Pentru a deveni animal adult și pentru a putea trăi pe uscat, mormolocul trebuie să piardă organele inutile, să dobândească altele, absolut necesare. În procesul metamorfozei el își pierde coada, dobîndește picioare și plămîni. Transformarea aceasta durează cîteva săptămîni. Ajunge înăca în apă în care trăiesc mormolocii să introducă o cantitate înimă de tiroxină, hormonul principal secretat de tiroidă, pentru ca tot acest proces să se desfășoare cu o repeziune uimitoare și, în numai 1-2 zile, să apară broaștea, ce-i drept mai mică, dar bine conformată. Invers, distrugînd sau înlocuind tiroida mormolocului, metamorfoza nu se mai produce, mormolocii cresc mai departe fără a se mai transforma în broaște. La unele specii înrudite cu broaștele, la care, individul adult rămîne animal acvatic,

injectarea unei fracțiuni dintr-o milime de gram de tiroxină determină, de asemenea, apariția unor forme noi, mai evoluate. Elementul principal din compoziția tiroxinei este iodul care există în cantități mari în apa oceanelor și a râurilor. Funcția de a concentra iodul, de a dirija înglobarea lui în combinații organice active, este îndeplinită de un organ special: glanda tiroidă.

Cînd a apărut, pe scara evoluției, această glandă? La unele specii foarte vechi de pești, ea nu apare decât la formele adulte; larvele nu o posedă încă. Dar și acestea dispun de un organ care fixează iodul, numai că substanțele care-l conțin nu sînt vîrsate, ca în cazul glandei tiroide, direct în sistemul circulator. Este deci un organ „exocrin” — de secreție externă și nu „endocrin” — de secreție internă, ca tiroida. Aceasta și numeroase alte fapte demonstrează participarea tiroidei la mecanismele evolutive ale lumii animale, în special în procesul de milioane și miliarde de ani al trecerii de la vertebratele acvatice inferioare pînă la mamiferule superioare.

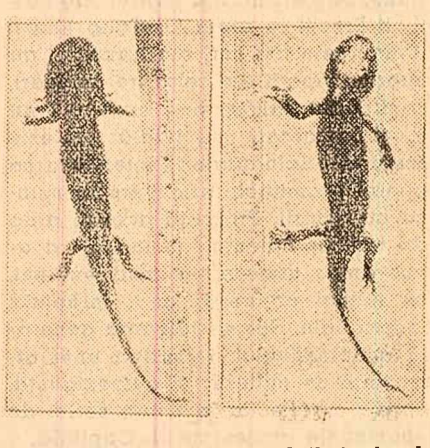
La om, tiroida a fost descoperită încă de anatomistii din antichitate, dar abia pe la sfîrșitul secolului al XIX-lea medicii au reușit să descrie rosturile acestui organ. În formă de H, de culoare brun-roșcată, tiroida este așezată în lața traheii, cîntărind, la omul adult, 25-30 de grame. Uneori, ea se mărește, devine palpabilă sau chiar vizibilă, deformînd gîtul și apăsînd asupra căilor respiratorii, vaselor și nervilor din jur. Sînt simptomele gușei, una din bolile care afectează milioane de oameni din regiunile muntoase și submuntoase.

Examinînd vascularizația și structura microscopică a tiroidei, oamenii de știință și-au dat seama că ea este o glandă, care își elimină produsul de secreție direct în sînge. Ea este deci o glandă endocrină, cum sînt suprarenalele, hipofiza etc. S-a constatat că, prin extirparea chirurgicală a tiroidei purtătoare de gușă, apare o boală gravă: mixemdemul. Aceasta boală se caracterizează prin încetinirea tuturor funcțiilor organice și psihice, prin infiltrarea pielii cu o substanță mucosă. Ea se vindecă însă prin administrarea de extract tiroidian. Administrat în exces, extractul poate produce, la rîndul lui, altă boală, asemînătoare cu cea denumită boala Basedow. În această boală, ca și în hipertiroidism, secreția unui surplus de hormon tiroidian determină slăbirea bolnavului, accelerarea pulsului, afectează inima, face să

apară insomnie și agitație. Îndepărtarea chirurgicală a unei părți din tiroidă poate vindeca boala.

Tiroida reține iodul din apă și din alimente și-l folosește ca materie primă pentru hormonii pe care îi elaborează: tiroxină (cu patru atomi de iod), despre efectele căreia am vorbit înainte, și triiodotironina (cu trei atomi de iod în moleculă).

Tiroida secretă cantități înfime de hormoni, între milionimi și milimi de gram pe zi la un organism uman care cîntărește zece de kilograme. În lipsa acestor cantități înfime, organele nu se dezvoltă, nu se diferențiază, nu funcționează normal. Fără cele cîteva zece de micrograme de iod cuprins în hormonii tiroidei, toate celele din organism se îmbolnăvesc.

Am arătat mai sus rolul tiroxinei la om, la batraciani, dar ea este tot atât de importantă pentru dezvoltarea reptilelor, păsărilor și mamiferelor. La om, tiroxina

Transformarea unui axolotl (animal înrudit cu salamandra) prin injectarea de tiroxină. La stînga: un axolotl normal, cu branhii, adaptat vieții acvatice; în dreapta — un animal transformat, respirînd prin plămîni, în stare să trăiască pe uscat

contribuie la dezvoltarea creierului, a psihicului. Copiii cu insuficiență tiroidiană sînt în intîrziere fizică (statură și greutatea sînt mai reduse decît cele corespunzătoare vârstei, nu le cresc dinții, nu li se întîrzie oasele etc.) și în intîrziere mintală. La organismul adult, lipsa hormonilor tiroidei determină o scădere a reactivității sistemului nervos și a țesuturilor; individul se adaptează greu la solicitările mediului.

Care este substratul acțiunii hormonilor tiroidei? Se știe că celulele obțin energia necesară menținerii structurii, creșterii și funcționării lor, din oxidarea alimentelor. Rolul hormonilor tiroidei este tocmai de a controla desășurarea oxidativă celulară. În celule, energia chimică a alimentelor se transformă într-o formă standardizată și mane-

vrabilă de energie chimică: în molecule de adenozintrifosfat (ATP). Hormonii tiroidei controlează astfel randamentul cu care se produc aceste molecule, cit și viteza acestui proces. Bolile provocate de vîdmări ale tiroidei sînt deci boli ale biochimiei și energicului celular.

Cum se ajunge la o vîdmare tiroidiană? Cercetările din ultimele ani, îndeosebi utilizarea iodului radioactiv, au adus o mare bogătie de date interesante. În ultimii zece ani, aplicînd tehnica izotopilor radioactivi, școala endocrinologică romînească, condusă de acad. C. I. Parhon și acad. Ș. Milcu, a pus în evidență influența diferitelor sectoare ale sistemului nervos, a diferiților hormoni, a multor medicamente, a stărilor toxico-infecțioase etc. Cercetările au stabilit că tiroida este foarte sensibilă la condițiile mediului de viață, că ea contribuie activ la adaptarea individului la acele condiții. Insemnătatea sistemului nervos în reglarea funcționării a tiroidei, pusă în lumină experimental, a explicat de ce nevrozele pot provoca hipertiroidism (de exemplu, boala Basedow). S-a arătat, de asemenea, că împingerea cu hormoni tiroidei a organismului determină evoluția, favorabilă sau nefavorabilă, a diferitelor boli infecțioase sau degenerative, ca reumatismul acut și cronic, ateroscleroza, cancerul și altele. Eficiența combaterii gușei a crescut mult prin fundamentarea științifică a măsurilor profilactice și curative. Cauza principală a gușei este lipsa de iod din apă și alimente; în urma acestei lipsi, tiroida se hipertrofiază și se poate chiar canceriza. Dar o lipsă relativă de iod poate fi provocată și de nevoi crescute ale organismului, de turburări în metabolism etc. Lucrările endocrinologilor noștri au abordat studiul gușii în mod multilateral, sub toate aspectele sale, de la cele experimentale pînă la cele legate de condițiile sociale. Aplicarea pe teren a concluziilor acestor lucrări a determinat ca — la noi în țară — gușa să fie pe cale de dispariție.

Insemnătatea practică a acestor cercetări depășește cadrul medicinei. Pentru că nu numai oamenii ci și animalele se pot îmbolnăvi de gușă; combaterea acestei endemii prin iod și hormoni tiroidei nu este lipsită de importanță în zootehnie. De asemenea, prin administrarea de hormoni tiroidei se poate obține sporirea producției de ouă, carne, lapte, în doze potrivite, a acestor hormoni stimulează asimilarea nutrienților de către animale, întîrzie rezistența lor la îmbolnăviri.

Succesele endocrinologiei tiroideiene în medicină ca și în zootehnie confirmă încă o dată însemnătatea unității dintre teorie și practică și în domeniul științelor biologice.

Conf. dr. Victor SĂHLEANU
Institutul de Endocrinologie
al Academiei R. P. Romîne

LA BUCUREȘTI

O reuniune internațională a fizicienilor atomiști

Ieri și-a încheiat lucrările Conferința internațională asupra tehnicii experimentale la reactorii nucleari de cercetare. Conferința, organizată de Comitetul pentru energie nucleară de pe lângă Consiliul de Miniștri al R. P. Romîne, în colaborare cu Agenția Internațională pentru energia atomică (A.I.E.A.), cu sediul la Viena, a participat aproape 100 de specialiști în fizică și tehnică a reactorilor, reprezentanți a aproape 20 de țări. Redactorul nostru Gheorghe Barbu a adresat lui F. T. MILES, directorul Departamentului de energie nucleară și reactori al A.I.E.A., A. M. DEMIDOV, cercetător științific la Institutul de energie atomică „I. V. Kurchatov”, conducătorul delegației sovietice, și B. V. SAMSONOV, cercetător științific la Institutul de reactori atomici de la Melekes, cîteva întrebări cu privire la problemele dezbătute la conferință. Redăm mai jos răspunsurile primite.

F. T. MILES: Tehnica experimentală progresează rapid

Ce aspecte noi ale tehnicilor experimentale își găsesc aplicarea la reactorii nucleari?

Un lucru nou și foarte interesant este construirea, în ultima vreme, a unor reactori pulsați. La aceștia, deși au o capacitate relativ redusă, se poate obține totuși, pe timp de o milisecundă, un flux foarte puternic de neutroni. Scuturînd interval de timp este suficient pentru cercetări de structură nucleară, pentru studiul efectelor radiațiilor asupra unor materiale. Efectul puternic realizat în timpul acestor milisecunde conduce la economii mari de combustibil nuclear, permițînd realizarea, chiar și la reactorii mici de cercetare, a unor fluxuri puternice.

Principiul de funcționare a acestor reactori este relativ simplu, pulsațiile, adică dezlănțuirea succesivă a reacțiilor în lanț, producîndu-se fie prin introducerea în reactor a unor bare de control din bor sau cadmiu sau prin variații de temperatură. În felul acesta, se produc cam zece pulsații pe oră.

Altă metodă de cercetare se bazează pe utilizarea de temperaturi foarte joase în timpul reacțiilor nucleare. În timpul iradierilor, efectuate la asemenea temperaturi, se obțin efecte relativ stabile. La cristale, se supuse iradierii în asemenea condiții, se observă, de pildă, o schimbare a culorii, în substanțele chimice apar radicali liberi). La temperaturi foarte joase, cum este temperatura de fierbere a azeului sau chiar a heliului lichid, se pot face numeroase experimente. Pot fi cercetate fenomene specifice diferitelor trepte ale temperaturilor joase. Efectele radiațiilor sînt cercetate și în condițiile

unor temperaturi înalte. Lucrările prezintă interes, în special, pentru studiul condițiilor de funcționare a reactorilor energetici. La Dounreay, în Anglia, profesorul J. Atkinson, care participă și el la această conferință, a efectuat asemenea cercetări în legătură cu comportarea combustibililor nucleari în condițiile unor temperaturi înalte.

Un lucru relativ nou este și analiza prin activare cu neutroni. Pe această cale pot fi detectate și determinate, devenind radioactive, chiar și cantități înfime de mici de substanțe din diferite amestecuri. Cu titlu de curiozitate, pot să vă povestesc că au fost supuse unei asemenea analize fire de păr ale împăratului Napoleon. Spre surprinderea cercetătorilor au fost descoperite mici urme de arsen care, în mod normal, nu se găsesc în păr. Poate că au fost ingerate sub formă de medicament, poate...

Multe lucruri noi există și în domeniul producerii și utilizării izotopilor. La această conferință, potrivit scopului ei, comunicările s-au referit doar la latura producerii lor, dar aceasta este un domeniu de cercetare care aparține altora. În ansamblu, tehnica experimentală progresează rapid.

In ce măsură și pe ce căi contribuie A.I.E.A. la răspîndirea noilor metode de cercetare, pînă la seamă că în lume există circa 580 de reactori experimentali și că numărul lor crește mereu?

Un principal mijloc de care se folosește A.I.E.A. pentru a aduce la cunoștința unui cerc cit mai mare de cercetători din țările membre nolle rezultate ale cercetărilor este organizarea de conferințe de genul aceleia care are loc acum la București, urmînd conferințelor de la Bangkok,

Atena, Manila, Sao Paulo. Se organizează și conferințe de amploare mai restrînsă, la care sînt discutate diferite probleme de actualitate, legate de domeniul nostru de cercetare. De asemenea, sînt publicate și difuzate alt dări de seamă asupra conferințelor, cit și comunicările pînute. A.I.E.A. încheie și contracte de cercetare, sprijinind efectuarea unor lucrări într-un domeniu bine precizat. A.I.E.A. acordă, de asemenea, burse unui număr de cercetători în vederea specializării sau aprofundării cunoștințelor lor la marile școli superioare sau institute de specialitate din diferite țări.

Ce părere aveți despre cercetările efectuate în țara noastră, în domeniul care constituie tema actualei conferințe?

Am fost la Institutul de fizică atomică, ce-i drept numai cîteva ore, dar nu mi-am scîpat, chiar la această primă întîlnire, unele aspecte interesante. Astfel, am observat, grupate în jurul reactorului, o multitudine de aparate de cercetare. În unele centre din alte țări, unde am văzut reactori de același tip, spațiul din jurul acestora a fost gol. Mi-din fost prezentată, la reactor, unele lucrări originale realizate în țara dv., între care metoda de pornire automată a reactorului, cu ajutorul unei instalații electronice. Instalația asigură creșterea progresivă a puterii sale pînă la maximum. Am urmărit cum reactorul a fost adus, pe cale automată, pînă la puterea de 2000 kW. Merită subliniat faptul că această instalație a fost proiectată și construită de colectivul Institutului de fizică atomică de la București, realizată de asemenea la București, este cea pentru modularea neutronilor. Cu ajutorul ei, un fascicul de neutroni este introdus într-un mic reactor, iar apoi se studiază multiplicarea neutronilor, schimbarea fazei fluxului de neutroni etc. S-a realizat deci încă un instrument nou pentru utilizarea reactorilor de cercetare.

Am mai văzut spectrometre cu neutroni, selectori mecanici, construcții de asemenea alci, manevrate interesant pentru efectuarea cercetărilor și operațiilor cu materiale de mare radioactivitate etc. Instalațiile și aparatele create în cadrul Institutului demonstrează că dispoziți nu numai de utilaj de prim rang, dar îndeosebi de oameni capabili și entuziaști, o garanție a perspectivelor strălucite de dezvoltare ale Institutului de fizică atomică din frumosul oraș București.

Premiile Nobel 1964

Pentru fizică

Premiul Nobel pentru fizică a fost decernat anul acesta savanților Nicolai Chenadievici Basov, Alexandru Mihailovici Prohorov, de la Institutul de Fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S., și Charles H. Townes de la Universitatea Columbia (S.U.A.) pentru lucrările lor fundamentale privind amplificatori și generatori cuantici, care au condus la crearea dispozitivelor cunoscute sub denumiri de maser și laser.

Cercetările au fost inițiate în scopul realizării unor amplificatori de microunde cit mai lipșiți de zgomot de fond și capabili astfel să amplifice semnalele herțiene foarte slabe. În dispozitivele obisnuite de amplificatori din domeniul microunde, bazate pe tuburi electronice sau semiconductori, amplificarea se bazează pe variații intensității unui flux de electroni liberi, ceea ce face ca zgomotul de fond al acestor dispozitive să nu poată fi coborît sub o anumită limită.

Cercetătorii premiați recent au avut ideea, independent unii de alții, de a se îndrepta către un principiu cu totul nou de amplificare, decurgînd din concepțiile lui Einstein privitoare la interacția dintre undele electromagnetice și substanțe. Se știe că în general o undă electromagnetică (luminoasă, microundă etc.) trecînd printr-un mediu este mai mult sau mai puțin slăbită. Acest fenomen se datorează faptului că o parte din fotonii undei sînt absorbiți de substanțe mediului și provoacă ridicarea atomilor sau moleculelor ei pe nivele energetice superioare. Dacă însă atomii sau moleculele mediului se găsesc pe un nivel energetic mai înalt (sînt excitați), unda poate provoca trecerea lor pe stări cu energie mai joasă, cu eliberarea simultană de fotoni (cuante de energie radiantă). În acest fel unda părăsește mediul cu o intensitate sporită.

Aceste concepții au fost aplicate mai întîi în domeniul microundelor, conducînd la realizarea maserelor (amplificator de microunde cu emisie stimulată). Maserule au adus importante servicii în special în radio-astronomie, permițînd recepționarea unor semnale extrem de slabe din Cosmos.

Extinderea acestor principii de la domeniul microundelor la cel al undelor luminoase s-a făcut pe baza realizării unor cavități rezonante care

rea de perforări foarte fine în materiale dure, inclusiv diamante. Posibilitatea de dirijare a fascicului laser stă la baza încercărilor de a introduce laserele în telecomunicații terestre și cosmice.

Un alt domeniu în care se așteaptă progrese importante prin folosirea radiațiilor emise de laser este cel al sintezei organice, deoarece ele permit favorizarea anumitor reacții și evitarea altora nedorite. Obținerea unor fascicule laser extrem de fine a permis ca ele să fie concentrate asupra unor celule unice sau chiar asupra unor detalii de structură ale acestora, examinîndu-se la microscop radiația provocată. Radiația laser și-a găsit aplicații și în medicină; rezultate pozitive au fost semnaltate pînă acum în operații extrem de fine, în cazuri de deslipire de retina și în observatii endoscopice, deci în interiorul organismului. Se fac încercări de folosire a radiației laser și în tratamentul tumorilor canceroase, dar nu s-au obținut încă rezultate concludente.

Domeniul de cercetări și aplicații abordat de actualii laureați ai Premiului Nobel pentru fizică este vast și promițător.

Prof. univ. Margareta GIURGEA

Pentru chimie

Anul acesta, Premiul Nobel pentru chimie a fost atribuit savanților engleze prof. Dorothy Crowfoot Hodgkin de la Universitatea din Oxford, pentru studiile asupra elucidării, cu ajutorul difracției de raze X, a structurii unor molecule de interes biologic, anume a penicilinei și vitaminii B-12. Aceste rezultate sînt rodul unei munci îndelungate, deoarece Dorothy Crowfoot-Hodgkin lucrează în domeniul difracției de raze X din 1928.

Cercetările întreprinse asupra penicilinei și vitaminii B-12 au fost înfite în 1955-1956. Deși proprietățile terapeutice ale penicilinei sînt de mult cunoscute și deși recent s-a realizat sinteza totală a penicilinei, structura cristalină a acestei molecule nu era lămurită.

Vitamina B-12, substanță de mare importanță fiziologică, a cărei structură chimică era și ea cunoscută mai de mult, a fost cercetată de Dorothy Crowfoot-Hodgkin, de asemenea, din punct de vedere cristalografic, ea reușind să-i clarifice caracteristicile structurale. Această descoperire este

importantă, deoarece cunoașterea constituției chimice a unor biomolecule nu este suficientă pentru a putea explica proprietățile lor, fiind necesară de cele mai multe ori și cunoașterea amănunțită a structurii lor; aceasta permite înțelegerea unor procese complicate pe care le generează sau la care iau parte.

Lucrul a fost ilustrat, de altfel, și în cazul acizilor nucleici a căror constituție chimică era cunoscută de mult, dar a căror structură n-ă pută să fie studiată decît în ultimii ani cu ajutorul difracției de raze X. Contribuția prof. Dorothy Crowfoot-Hodgkin la lămurirea structurii unora dintre cele mai importante biomolecule a făcut să fie bine cunoscută în lumea chimistilor încă cu mult înainte de decernarea Premiului Nobel, cinstire care reprezintă încoronarea a patru decenii de viață pusă în slujba științei.

Conf. dr. CI. NICOLAU
directorul Centrului de cercetări
al Ministerului Sănătății
și Prevederilor Sociale

A. M. DEMIDOV: S-au discutat probleme foarte actuale

Vă rugăm să ne spuneți ce posibilități există astăzi în domeniul cercetărilor cu reactorii nucleari? Care este direcția în care se îndreaptă lucrările efectuate în U.R.S.S.?

Reactorii nucleari deschid noi posibilități de cercetare în cele mai diferite ramuri ale științei: fizica nucleară, fizica corpului solid și a lichidului, chimia radiațiilor, biologia. În Uniunea Sovietică, în afara reactorilor folosite pentru producerea de energie și a celor utilizate pentru prelucrarea ansamblurilor destinate noilor instalații de energie nucleară, există și o serie de reactori consacrați exclusiv cercetării științifice. Au fost construiți reactori de acest gen la Moscova, Dubna, Leningrad, Kiev, Minsk, Riga, Tbilisi, Tașkent și în orașul Melekes, în apropiere de Ulianovsk. Direcția principală o reprezintă lucrările de cercetare privind fizica corpului solid și a lichidului, între care studiul oscilațiilor acustice, care au un rol important în teoria capacității termice a materiei, studiul structurii magnetice a cristalelor (prin metoda difracției neutronilor), al insușirilor fizice ale materialelor (conductibilitate electrică, elasticitate, friabilitate, viscozitate) sub acțiunea radiațiilor reactorului etc. Reactorii sînt folosiți pe scară

largă și în lucrări de biologie și medicina radiațiilor, cercetîndu-se acțiunea radiațiilor reactorului—raze gama și neutroni — asupra organismelor vii și a altor obiecte biologice. În domeniul chimiei radiațiilor se studiază posibilitatea utilizării radiațiilor reactorului pentru accelerarea unor reacții chimice. Au rămas actuale și lucrările de fizică nucleară: studiul de fizică nucleară a structurii nucleului atomic, a procesului de fisurarea a nucleelor prin captare de neutroni.

Delegația noastră a prezentat comunicări privind metodele experimentale de cercetare aplicate la reactorii din U.R.S.S., în special în legătură cu lucrările efectuate la noul reactor S.M.-2, cu mare flux de neutroni.

Ce reprezintă reactorul S.M.-2 și cum este folosit în lucrările de cercetare? Ce posibilități oferă el în comparație cu reactorii obișnuți?

În această privință, lămuriri mai amănunțite vă poate oferi colegul meu B. V. Samsonov. Reactorul S.M.-2, intervine în discuție B. V. Samsonov, cercetător științific la Institutul de reactori atomici din orașul Melekes, dispune în momentul de față, între toți reactorii din lume, de cel mai

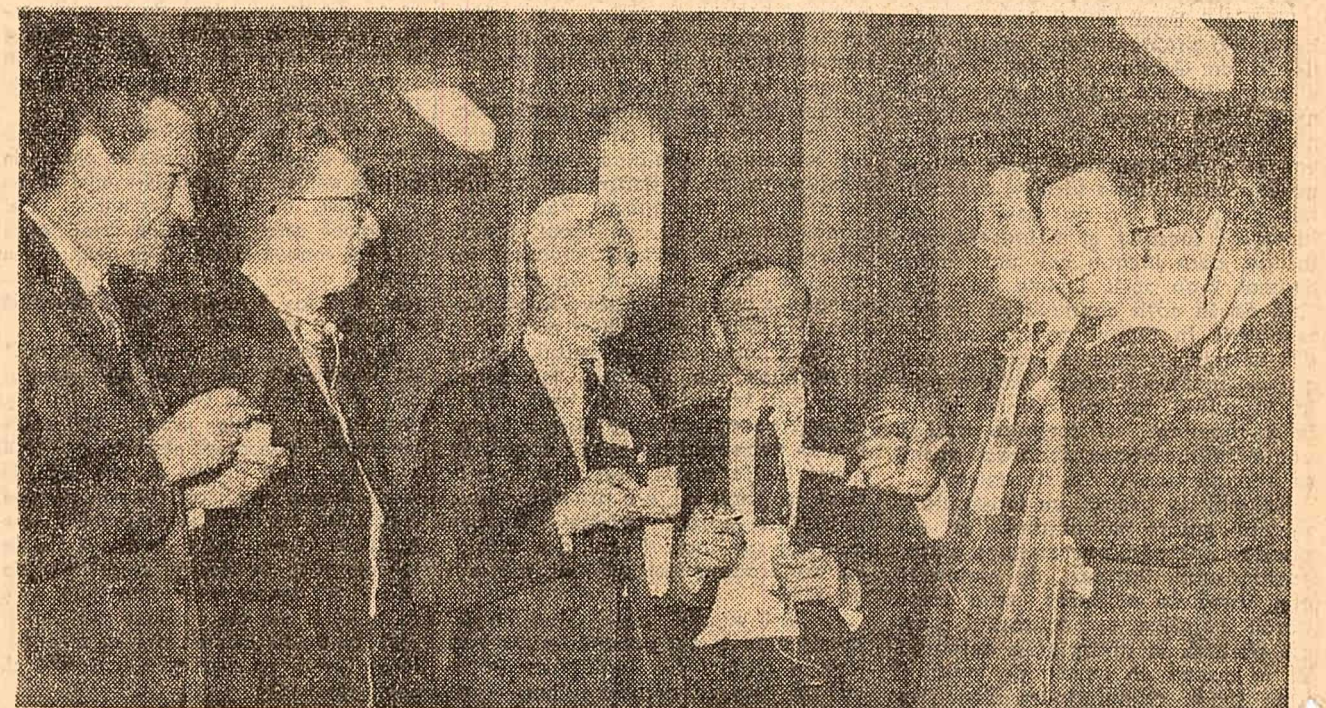
mare flux de neutroni și anume de 2,5 milioane de miliarde de neutroni care străbat pe secundă fiecare cm² de zonă activă a reactorului. Existența unui flux atât de mare de neutroni ne oferă posibilități cu totul noi în cercetarea acțiunii neutronilor și razei gama asupra materiei, permițînd, între altele, să fie controlată, de 5-10 ori mai repede decît pe oricare alt reactor, rezistența la radiații a diferitelor materiale. S-a ivit și posibilitatea studierii unor fenomene fizice care apar sub acțiunea radiațiilor acestui reactor, fenomene care înainte, din cauza fluxului slab de neutroni, nu s-au putut observa.

Reactorul S.M. 2 oferă, de asemenea, posibilitatea obținerii, în cantități ponderabile, a unor elemente transurancice care nu există în natură.

Care este, după părerea dv., însemnătatea științifică a actualei conferințe internaționale?

Conferința, a declarat A. M. Demidov, a fost deosebit de reprezentativă. S-au discutat probleme foarte actuale în legătură cu efectuarea lucrărilor experimentale la reactorii nucleari. Am avut posibilitatea să cunoaștem realizări dintre cele mai noi în domeniul tehnicii reactorilor, aplicate în principalele centre atomice ale unor țări care fac parte din A.I.E.A.

Mă folosesc de ocazie, pentru a exprima, prin ziarul dv., recunoștința noastră colegilor romîni din Institutul de fizică atomică pentru primirea cordială și atenția de care ne-am bucurat în tot timpul sederii noastre la București.

Într-o pauză a conferinței

Foto: M. Cioș

RECEPȚIE OFERITĂ DE MINISTRUL FORȚELOR ARMATE ALE R. P. ROMINE ÎN CINSTEA DELEGAȚIEI MILITARE SOVIETICE

Ministrul Forțelor Armate ale R. P. Romine, general de armată Leontin Sălăjan, a oferit vineri seara o recepție în saloanele Casei Centrale a Armatei în cinstea delegației militare sovietice conduse de mareșalul Uniunii Sovietice, A. A. Greciko...

rești, membri ai ambasadei, atașaii militari acreditați în R. P. Romine. În timpul recepției, general de armată Leontin Sălăjan și mareșalul Uniunii Sovietice, A. A. Greciko au rostit toasturi.

Centenarul institutelor de artă din București

Vineri au continuat lucrările sesiunii științifice jubiliare a corpului didactic din Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”, consacrată centenarului institutelor de artă din București.

Instituții de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” au prezentat piesa „Năzdrăvanul Occidentului” de John Millington Synge.

15 ani de la înființarea Agenției Romine de Presă

S-au împlinit 15 ani de la înființarea Agenției Romine de Presă — Agerpres. În acești ani Agerpres a devenit un nume familiar milioaneilor de cititori ai presei care sînt informați, prin numeroasele știri și fotografii pe care le difuzează Agenția, despre actualitatea politică, despre succesele însemnate pe care oamenii muncii din țara noastră le dobîndesc în diferite domenii...

Agencia Romina de Presa asigură la rîndul său emisiuni zilnice de știri și articole, în diferite limbi, destinate agențiilor de presă și ziarelor din numeroase țări.

INFORMAȚII

PRIMIREA AMBASADORULUI SUEDEI DE CĂTRE MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII POPULARE ROMINE

COCTEIL ÎN CINSTEA PARTICIPANȚILOR LA CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ ASUPRA TEHNICII EXPERIMENTALE LA REACTORII NUCLEARI DE CERCEȚARE

PLECAREA UNEI DELEGAȚII DE ZIARIȘTI ÎN R. P. CHINEZI

SOSIREA SECRETAREI GENERALE A CONFERINȚEI FEMEILOR AFRICANE

SPORTUL

COMPETIȚII, ACTUALITĂȚI

TENIS DE CÎMP

Dinamoviștii au cucerit titlul de campioni

RUGBI

Pregătiri pentru întîlnirile cu R. F. Germană și Franța

ȘTIRI CULTURALE

CLUJ 30 (corp. Agerpres). În cadrul Săptămîinii filmului sovietic, la cinematograful „Republica” din Cluj a avut loc, vineri seara, un spectacol de film: „Există un asemenea flăcău”...

FOTBAL

Au fost stabilite datele dublei întîlniri Dinamo București — Internazionale Milano

TENIS DE MASĂ

Meciul C.S.M. Cluj-Standard Liège se dispută astăzi

În întrecerea șahistelor după 9 runde

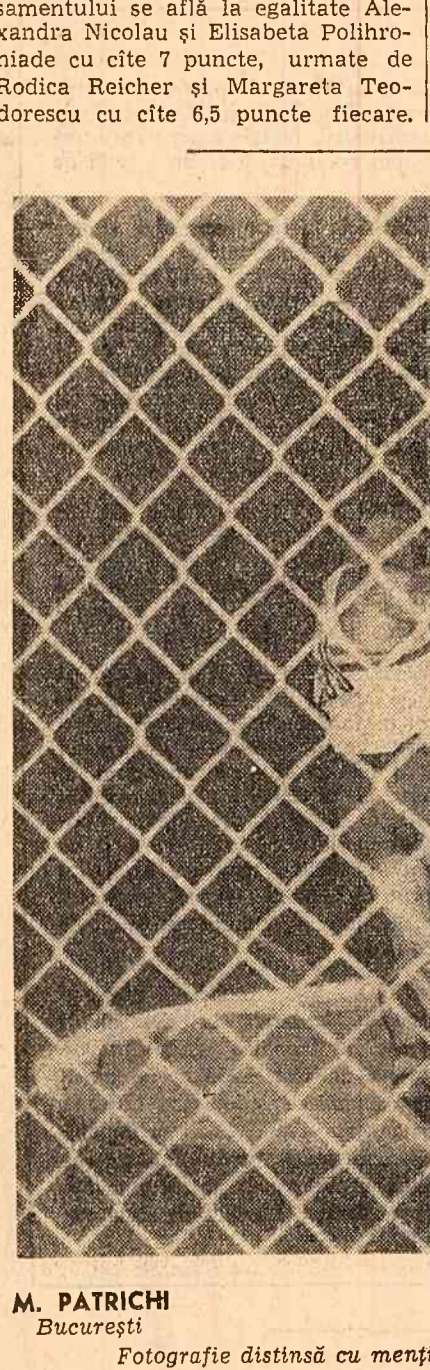
La Oradea continuă desfășurarea campionatului republican feminin de șah. După 9 runde în fruntea clasamentului se află la egalitate Alexandra Nicolau și Elisabeta Polihroniade...

„Pe rampa de lansare”

Fotografie distinsă cu mențiune la Concursul „Științei”

DOSARUL „NEGRU” AL „FRONTULUI VERDE”

După avertismentul dat de Paris partenerilor din Piața comună

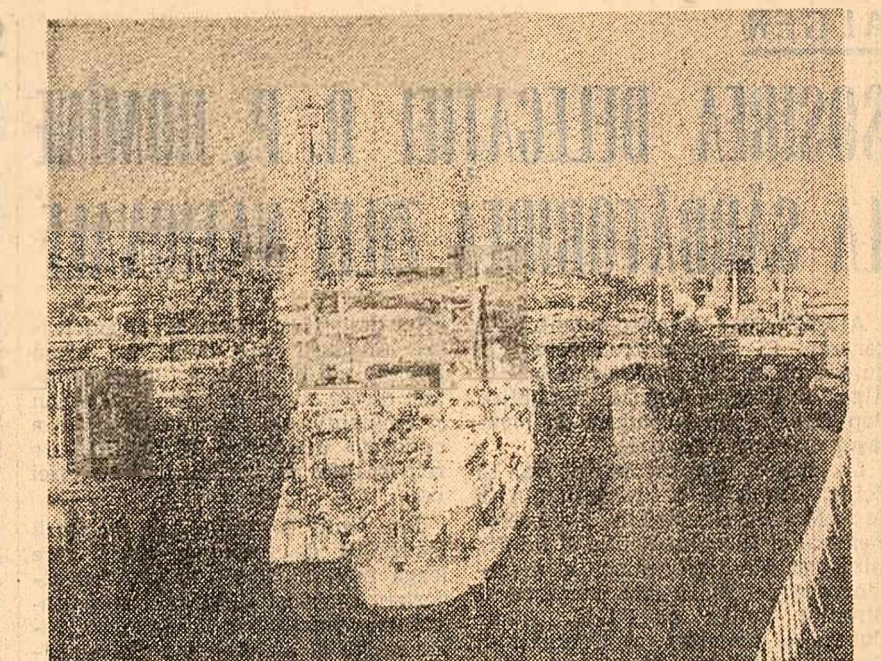
Intreaga presă apuseană acordă un spațiu larg reacției pe care a trezit-o în capitalele țărilor din Piața comună și din alte țări occidentale, declarația din 21 octombrie a guvernului francez adresată celor cinci parteneri ai săi din Comunitatea Economică Europeană (C.E.E.) și anume că „Franța va înceta de a mai fi membră a C.E.E. dacă nu se va organiza o piață agricolă, așa cum s-a convenit”.

Industria franceză, mai puțin puternică decît cea din R.F.G., scrie în continuarea ziarului — trebuie de pe acum să înfrunte concurența germană în cadrul Pieței comune. Ea ar fi incapabilă să susțină, în același timp, prețuri agricole interne la un nivel foarte ridicat.

VEȘTI DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

Un nou tip de motocicletă

Uzina de mijloace de transport din Svidnica (R. P. Polonă) produce un nou tip de motocicletă — „WK MO6-64”. Volumul util al motorului este de 125 cm cubi. Această motocicletă se deosebește de tipurile mai vechi prin construcția modernizată a roților, prin îmbunătățirea sistemului de frinare etc.

Șantierul naval „3 Mai” Rijeka din R.S.F. Iugoslavia

Fibre din vinalon și celuloză

Înainte de eliberare, în Coreea se produceau anual 14 cm de țesături pe cap de locuitor. Anul acesta, în R.P.D. Coreeană se produc 30 metri țesături pe cap de locuitor, adică în total 300 milioane metri. Lăundu-se în considerare condițiile naturale prea puțin favorabile culturii bumbacului, s-au luat măsuri în vederea dezvoltării industriei de fibre sintetice.

Întreprinderi moderne ale industriei alimentare

În R. P. Bulgaria a început construirea unor întreprinderi moderne ale industriei alimentare, scrie ziarul „Zemledsko Znanie”. În orașul Tolbuhin se construiește cea mai mare întreprindere de produse lactate din Bulgaria, utilată cu tehnici importate din Suedia, R.F.G. și Anglia.

Pod în arc peste un lac de acumulare

Peste lacul de acumulare Orlik de pe râul Vltava se construiește un mare pod în arc. Constructorii cehoslovaci au început deja montarea primelor secțiuni ale arcului de oțel al podului.

DE PRETUTINDENI

UN MARE LABORATOR RADIOCHIMIC

Ziarul „Komsomolskaia Pravda” relatează despre activitatea unuia din cele mai mari laboratoare radiochimice din Europa — laboratorul din localitatea Melekes (U.R.S.S.).

O PREMIERĂ NEOBÎȘNUITĂ

În capitala Belgiei a avut loc marți o premieră neobișnuită a Simfoniei a IX-a a lui Beethoven. Simfonia a fost prezentată într-o concepție geografică.

PRINS DUPĂ 44 DE ANI

După cum anunță ziarul „Die Tat”, la Washington a fost prins Leroy

ELICOPTER GIGANT

De pe aeroportul Cascina Costa a efectuat primul zbor de probă elicopterul gigantic „101 G”, construit în Italia.

M. PATRICHI București

„Pe rampa de lansare”

Cit de mare este miza acestei dispute în problemele agricole și relevă sintetic ziarul englez „YORKSHIRE POST”.

Emil MIRONEȘCU

DE PESTE HOTARILE

ALGER

SOSIREA DELEGAȚIEI R. P. ROMINE LA SĂRBĂTORIREA ZILEI NAȚIONALE

ALGER 30.— Corespondentul Agerpres, C. Benga, transmite: În după-amiaza zilei de 30 octombrie la Alger a sosit delegația Republicii Populare Romine, condusă de tovarășul Gheorghe Apostol.

La sosire, pe aeroportul Dar El Beida, delegația a fost întâmpinată de: Mohamed Seghir Nekkoche, membru al Biroului Politic al F.L.N., ministrul sănătății, muncii și afacerilor sociale, El Hocine, membru al Biroului Politic al F.L.N., Amar Ouzegane, membru al Comitetului Central al F.L.N., ministrul de stat, Djilani Embarek, președintele Comisiei pentru problemele sociale a Adunării Naționale a Algeriei, deputați, ziaristi.

Au fost, de asemenea, prezenți membri ai Ambasadei romine în capitala Algeriei.

La sosirea pe aeroport, solicitat de ziaristi, tovarășul Gheorghe Apostol a făcut următoarea declarație:

„Răspunzând invitației conducerii superioare de partid și de stat a Algeriei, sintem deosebit de bucurosi că am sosit în frumoasa dv. capitală. Vizita delegației Republicii Populare Romine, prilejuită de sărbătorirea

celei de-a X-a aniversări a glorioasei revoluții algeriene, ne oferă plăcuta posibilitate de a lua un contact direct cu eroicul popor algerian și eminenții săi conducători, de a cunoaște nemijlocit eforturile sale remarcabile pentru făurirea Algeriei noi.

Am venit în minunata dv. țară însuflețit de prietenia caldă care leagă poporul român și poporul algerian, conștienți fiind că vizita noastră va contribui la adâncirea bunelor relații existente între țările noastre.

Poporul român, angajat în marea operă de dezvoltare multilaterală a țării sale, urmărește cu simpatie și se bucură sincer de succesele remarcabile ale Republicii Algeriene Democratice și Populare în construcția economică, socială și culturală.

Vă rog să-mi permiteți ca în numele delegației romine să exprim sincere mulțumiri pentru primirea călduroasă ce ne-a fost rezervată și transmitem cu această ocazie un frățesc salut din partea poporului român, eroicului popor algerian”.

Consiliul de Securitate a recomandat

Primirea Maltei și Zambiei în O. N. U.

NEW YORK 30 (Agerpres). — Consiliul de Securitate a recomandat în unanimitate vineri ca Republicile Zambia și Malta să fie primite în Organizația Națiunilor Unite.

În luna octombrie, Consiliul de Securitate a recomandat și Republica Malawi să fie primită în O.N.U. (Malawi, fostă colonie britanică, a făcut parte din federația Rhodesiei și Nyasalandului).

După ce Adunarea Generală a O.N.U. va adopta recomandările Consiliului de Securitate, Malawi va deveni al 113-lea, Malta al 114-lea, iar Zambia al 115-lea stat membru al O.N.U.

SUDAN:

Formarea noului guvern

KHARTUM 30 (Agerpres). — Un nou guvern de tranziție a fost format în Sudan — anunță postul de radio Omdurman. Guvernul va fi condus de Serre El Khalifa. Se anunță, de asemenea, că generalul Ibrahim Abdou a rămas în funcția de șef al statului. Atribuțiile sale au fost însă limitate în conformitate cu Constituția din anul 1956. Postul de radio Omdurman a comunicat, de asemenea, că, pe baza acordului dintre reprezentanții forțelor armate ale țării și ai frontului național, s-a pus capăt regimului militar de pînă acum, au fost refuzate în vigoare libertățile fundamentale, a

fost ridicată starea de asediu. Restricțiile de orice fel au fost anulate. Cel mai târziu pînă în luna martie 1965 urmează să aibă loc alegeri pentru o Adunare Constituantă care să elaboreze o nouă constituție.

Dezbateri în Folketingul danez

COPENHAGA 30 (Agerpres). — De curând au avut loc în Folketingul danez dezbateri generale asupra problemelor de politică internă și externă ale noului guvern minoritar al lui Krag. Referindu-se la aceste dezbateri, într-o corespondență din Copenhaga, ziarul elvețian „Noue Zürcher Zeitung” arată că, în timp ce dezbaterile asupra politicii interne au decurs calm, problemele externe — în special poziția Danemarcei față de proiectul forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O. — au provocat vii discuții.

În cadrul dezbaterilor, ministrul de externe, Hækkerup, a precizat că în această privință nu există, încă, nici un plan concret și de aceea nu ar avea sens discutarea acestei probleme. El a arătat că guvernul danez nu vede nici un motiv pentru schimbarea actualei organizații a N.A.T.O. în domeniul înarmării nucleare. În cazul că, totuși, se va pune problema N.A.T.O. nu se va pune problema Danemarcei să fie considerată ca partener.

ACORD COMERCIAL SOVIETO-FRANCEZ

PARIS 30 (Agerpres). — Ministrul de finanțe al Franței, Valery Giscard d'Estaing, și ministrul comerțului exterior al Uniunii Sovietice, N. G. Patolichev, au semnat la 30 octombrie noul acord comercial sovieto-francez, pe o perioadă de cinci ani (1965—1969). Acordul prevede că în următorii cinci ani, volumul comerțului dintre cele două țări va crește cu 70 la sută față de ultimii cinci ani. În anul 1969, volumul comerțului dintre Franța și U.R.S.S. se va dubla față de anul 1964. Va crește considerabil volumul achizițiilor franceze de petrol, produse petroliere, material fosforic, celuloză și alte materiale din Uniunea Sovietică. Uniunea Sovietică își va sporii, de asemenea, exportul de mașini și utilaj, în special de mașini pentru construcții rutiere, tractoare, mașini-unelte de așchiere, utilaj de foraj etc.

La rîndul său, Franța va spori

SAIGON:

„FORMULA CIVILĂ”

DE CE ESTE PESIMIST TRAN VAN HUONG

SAIGON 30 (Agerpres). — Prefectul orașului Saigon, Tran Van Huong, a fost desemnat vineri oficial în postul de prim-ministru al Vietnamului de sud. Anunțul de numirea sa oficială, bătîrîndu-l Huong, după cum relatează agenția A.P., a exclamat: „Nu știu dacă în loc să mă felicitați n-ar fi mai bine să-mi prezentați condoleanțe”.

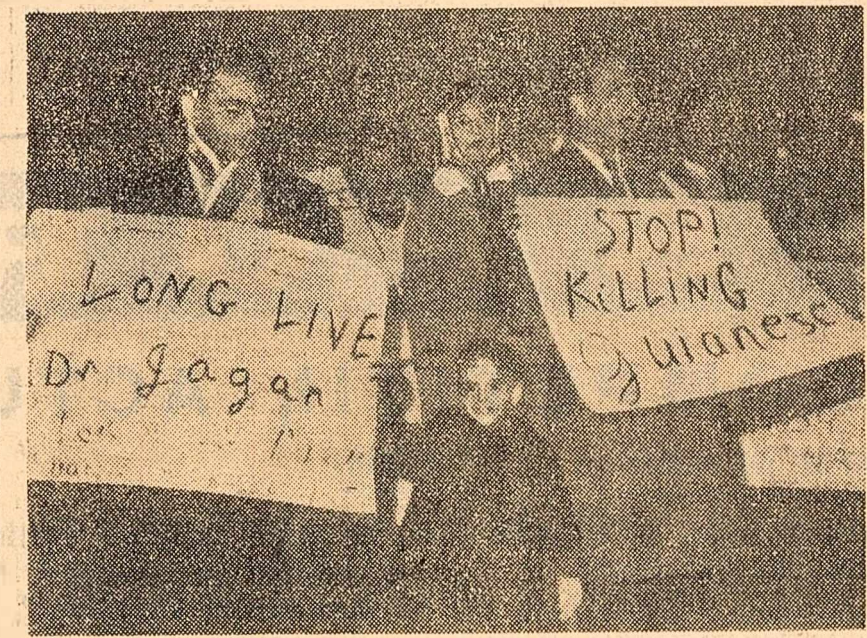
Agențiile de presă apreciază că Huong are de făcut față unei situații catastrofale și că o nouă schimbare a guvernului, violentă sau neviolentă, este posibilă chiar înainte de sfîrșitul anului acesta. Observatorii de presă se întreabă dacă „formula civilă” își va putea dovedi eficiența în ce privește lupta împotriva partizanilor sud-vietnamezi.

Tratative în problema Guyanei Britanice

Primul ministru al Guyanei Britanice, Cheddi Jagan, care se află într-o vizită oficială în capitala Marii Britanii, a avut joi întîlniri cu ministrul de stat pentru colonii, Anthony Greenwood. La sfîrșitul acestor întîlniri, la Londra s-a anunțat că alegerile generale din Guyana Britanică vor avea loc la 7 decembrie, așa cum stabilise fostul guvern conservator.

Menținerea datei de 7 decembrie nu este de natură, după cum apreciază comentatorii, să ducă la depășirea dificultăților ivite în această sone. Corespondentul agenției France Presse în capitala britanică relatează că Jagan a cerut încă o dată amînarea alegerilor pînă la sfîrșitul mandatului său, care expiră în iulie 1965. Încă de la sosirea sa pe aeroportul din Londra, premierul guyanez declară în fața ziaristilor că ținerea alegerilor generale în condiții proporționale de reprezentare, ar însemna o farsă. „Pentru moment, aș dori să văd cum se poate restabili armonia și pacea în țară și, pe această bază, obținerea independenței”.

Sînt cunoscute gravele tulburări care au avut loc vara aceasta în Guyana Britanică și în urma cărora guvernatorul britanic și-a asumat toate prerogativele puterii în țară, fără a consulta guvernul condus de Cheddi Jagan. Accentuarea tensiunii politice, în urma incidentelor dintre populația de origine indiană și africană, așitate de elemente reacționare, a fost folosită drept pretext pentru amînarea datei acordării independenței pe o perioadă nedefinită. În plus, partidele de opoziție, Congresul național al poporului și „Forțele unite”, speră că ținerea de noi alegeri în actuale condiții de încordare din țară va duce la răsturnarea actualului guvern. În același context se înscrie și hotărîrea autorităților coloniale de a modifica legea electorală, introducînd sistemul reprezentării proporționale în locul celui al simplei majorități (alegera unui singur membru pe circumscripție), sistem aplicat pînă acum și pe calea căruia a venit la putere guvernul condus de Cheddi Jagan.

Demonstrație la Londra în sprijinul revendicărilor poporului din Guyana Britanică

Delegația Partidului Socialist din Japonia și-a încheiat vizita în R. P. Chineză

PEKIN 30 (Agerpres). — După cum transmite agenția China Nouă, între 15 și 30 octombrie, la invitația Institutului popular chinez pentru problemele internaționale, o delegație a Partidului Socialist din Japonia a făcut o vizită de prietenie în R. P. Chineză. La sfîrșitul vizitei a fost dată publicității o declarație comună.

În declarație se relevă marile realizări obținute de R. P. Chineză în construcția socialistă și prestigiul ei internațional în continuă creștere.

În timpul vizitei, premierul Ciu En-lai s-a întîlnit cu delegația Partidului Socialist din Japonia, condusă de Tomomi Narita, secretarul general al partidului. Delegația s-a vizitat, de asemenea, pe Cian Si-jo, președintele Institutului popular chinez pentru problemele internaționale și a avut convorbiri cu delegația acestui institut. Convorbirile au fost consacrate unor probleme de interes comun. „Deși ideologia și poziția celor două părți sînt diferite — se arată în declarația comună — ei au avut convorbiri prietenești fără să pună accent pe divergențe, ci mai degrabă făcînd mari eforturi în găsirea de păreri unanime”.

Delegații ambelor părți au discutat actuala situație internațională, în special situația din Asia și sarcinile comune luptei popoarelor chinez și japoneze.

Ambele părți și-au exprimat dorința ca prietenia tradițională și colaborarea dintre ele să se dezvolte, depunînd totodată eforturi comune pentru a întări prietenia dintre poporul chinez și cel japonez.

Corespondență din Moscova

Vizita ministrului de externe turc

Vineri a sosit în vizită oficială în Uniunea Sovietică ministrul de externe al Turciei, Feridun Jemal Erkin. Aceasta este prima vizită oficială în U.R.S.S. o unei om de stat turc, după 25 de ani. În ultima vreme se remarcă o largire a contactelor sovieto-turce. Anul trecut, de pildă, Uniunea Sovietică a fost vizitată de o delegație parlamentară. Între Uniunea Sovietică și Turcia au devenit mai frecvente vizitele reciproce de oameni de artă și literatură, savanți și sportivi. Schimburile comerciale dintre cele două țări au înregistrat, de asemenea, un real progres. Nu de mult a fost semnat un acord pentru construcția în comun a unui baraj pe riul Arpacik la granița turco-sovietică, care dă posibilitatea irigației a mii de hectare pe ambele maluri.

Vizita ministrului de externe turc în Uniunea Sovietică este privită ca un semn al dezvoltării continue a relațiilor sovieto-turce. Sînt semnificative în acest sens declarațiile făcute de curînd presei din Ankara de către unele personalități politice turce. „Ne interesează îndepărtate asemenea probleme ca largirea contactelor cu marea noastră vecină de la nord și stabilirea cu ei a unor bune relații” — a declarat ministrul de externe Erkin. Secretarul general al partidului noi Turci a spus: „Împintîmîn în mod pozitiv eforturile care vor fi îndreptate în special ca relațiile ruso-turce să devină aceleși care au fost pe vremea lui Atatürk”.

Ziarul „Izvestia”, într-un articol închinat celei de-a 41-a aniversări a Republicii Turce, scrie: „Putem numi să salutăm strădinițele opiniei publice turce de a îndrepta relațiile dintre statele noastre pe același lăgaș în care s-au dezvoltat în decursul mai multor ani. Guvernul sovietic, aplicînd în viață politica leninistă de coexistență pașnică, dorește să aibă cu Turcia relații de bună vecinătate, asemenea relații care aduc folosul ambelor părți”.

Ambrozie MUNTEANU

Corespondență din Paris

AGENDĂ DIPLOMATICĂ

Cancelariile diferitelor ministere franceze au fost foarte ocupate în cursul zilei de joi: două personalități străine au luat contacte la Paris cu autoritățile franceze. Ministrul de externe belgian Paul Henri Spaak a discutat chiar cu președintele statului, generalul de Gaulle, făcînd însă un tur de orizont și cu primul ministru Georges Pompidou și cu ministrul de externe Couve de Murville. Ministrul englez al aeronauticii, Roy Jenkins, a venit să informeze în special pe ministrul francez al transporturilor, Marc Jacquet, despre intențiile guvernului laburist în ce privește avionul supersonic de pasageri „Concorde” pe care cele două țări trebuiau să-l construiască în colaborare.

După nici una dintre aceste întîlniri nu au fost date publicității comunicate. Dar ziarile pariziene fac aprecieri mai degrabă pesimiste asupra rezultatelor la care s-a ajuns. După ce arată că subiectele de discuție ale lui Spaak au fost criza care amenință Piața comună dacă Franța își va pune în aplicare amenințarea de a părăsi această grupare la sfîrșitul anului, împotmolind tratativele asupra așa-zisei unități politice (vest) europene și problema forței nucleare multilaterale a cărei creare a fost propusă de S.U.A. „Le Figaro” scrie că „nu se poate aștepta de la

BOLIVIA: SITUAȚIA CONTINUĂ SĂ FIE INCORDATĂ

CLĂDIRI DIN CAPITALĂ OCUPATE DE DEMONSTRANȚI • CIOCNIRI VIOLENTE ÎNTRE ARMATĂ ȘI POPULAȚIE

LA PAZ 30 (Agerpres). — Situația din Bolivia unde, de peste o săptămînă, au loc grave tulburări, continuă să se mențină încordată. Joi, în capitala țării, La Paz, a avut loc un „marș pentru libertate”, organizat de sindicate și asociațiile studențești, ostile guvernului, care au cerut anularea stării de asediu și restabilirea libertăților sindicale și parlamentare. Participanții la această manifestare au atacat și ocupat clădirile Ministerului Sănătății Publice, precum și aceea a ziarului progresiv „La Nacion”, aflate în cartierul universitar, unde au ridicat baricade. Ei au fost atacați de trupe și civili înarmați care, după ciocniri violente, au recupert sediul Ministerului Sănătății Publice și localul ziarului „La Nacion”.

Agenția France Presse anunță că 3 persoane au fost ucise și aproximativ 20 au fost rănite în cursul incidentelor din capitală. S-au semnalat ciocniri și în alte orașe bolivienne.

Deși, potrivit surselor guvernamentale, trupele au recupert mina San Jose, din apropierea orașului Oruro, lupte între armată și minerii înarmați au continuat în regiunea Huanuni. Spre această regiune au fost trimise întăriri militare. În orașul Cochabamba, poliția a tras focuri de armă în aer și a aruncat grenade cu gaze lacrimogene pentru a împiedica o demonstrație antiguvernamentală a elevilor și studenților. Posturile de radio aflate în mâinile minerilor continuă să lanseze apeluri, în care cheamă să se opună rezistență „masacrului organizat din ordinul președintelui Estensoro”. După cum transmite agenția France

Presse, autoritățile încearcă să arunce răspunderea evenimentelor din ultimele zile asupra partidelor „de opoziție, în special asupra Partidului revoluționar al muncitorilor, Falangei socialiste bolivienne și Partidului național revoluționar de stînga, condus de liderul sindical Juan Lechin, fost vicepreședinte al Boliviei. Lechin a intrat în clandestinitate și a sosit miercuri în regiunea minieră Huanuni.

Într-un comunicat dat publicității de Federația sindicală a minerilor se anunță că a fost decretată „greva generală pe o durată nedeterminată” în toate minele naționalizate și mobilizarea muncitorilor”. Comunicatul adresează un apel muncitorilor, studenților și elevilor de a se alătura „luptei împotriva tiraniei președintelui Estensoro”. Totodată, comunicatul anunță că mai mulți frunțași sindicali au fost arestați, printre care senatorul Arturo Crespo și senatorul Mario Torres, secretar general al Federației minerilor bolivieni.

Corespondență din Viena

Din nou „cazul Olah”

„Cazul Olah”, care de cîteva luni revine mereu în presa austriacă, a atîns joi unul din punctele sale culminante. Din nou pe Löwelstrasse, în fața sediului central al partidului socialist, au manifestat cîteva sute de cetățeni pentru Franz Olah.

Acosta a deținut timp de mai mulți ani, după cum reamintesc ziarurile de vineri, funcția de președinte al Uniunii Sindicatelor și apoi pe aceea de ministru de interne. În activitatea sa politică el a avut de repetate ori divergențe cu conducerea partidului socialist, din care face parte. În urma acestor divergențe, Olah a depus, în urmă cu cîteva ani, mandatul său de deputat în parlament; în luna septembrie a demisionat din funcția de ministru de interne.

Cu aceasta însă cazul Olah nu a fost lichidat. Au circulat ieri feluri de zvonuri în legătură cu adevăratele cauze ale demisiei. Cotidianul „Kurier”, de exemplu, nu acordă credit versiunii după care demisia a fost provocată numai de actul de indisciplina comis de Olah prin acordarea unui interviu pe teme interne de partid unui ziar ne-socialist. „Activitatea lui Olah, scrie ziarul, n-a fost niciodată pe placul celor din jurul său. Cercuiri informate cred a ști că între Olah pe de o parte și ministrul justiției Broda, tot socialist, pe de altă parte, ar exista neînțelegeri cu caracter personal; că Olah urmărea compromiterea conducerii partidului pentru ca să o poată lua el”.

Manifestația de joi urmează după ce președintele Uniunii Sindicatelor s-a intrunit marți pentru a lua hotărîri în cazul Olah, de astă dată în probleme de ordin financiar. El este acuzat că, în perioada cită a fost președinte al Uniunii Sindicatelor, s-a făcut vinovat de folosirea abuzivă a fondurilor sindicatelor.

Manifestanții au cerut încetarea cercetărilor împotriva lui Olah. La un moment dat, manifestanții, printre care se aflau, după cum scriu ziarurile, mulți care nu erau membri ai partidului socialist, au devenit mai agresivi, amenințînd pe ministrul justiției, dr. Broda, care părăsise sediul partidului. Aceasta a făcut necesară intervenția poliției. Conducerea partidului socialist a condamnat în unanimitate demonstrația și pe organizația ei, și a declarat că președintele partidului nu se va lăsa influențat de astfel de acțiuni.

Ștefan DEJU

SCURTE ȘTIRI

DELHI. Joi s-au încheiat tratativele dintre primul ministru al Indiei, Lal Bahadur Shastri, și primul ministru al Ceylonului, Sirimavo Bandaranaike, consacrate problemei statutului persoanelor de origine indiană, care locuiesc pe teritoriul ceylonez. S-a anunțat că cei doi prim-ministri au căzut de acord asupra unei soluționări a acestei probleme, prevăzîndu-se reintrocarea în India a unui număr de 525.000 persoane de origine indiană. Totodată, Ceylonul a acceptat să acorde cetățenia ceyloneză altor 300.000 de persoane de origine indiană.

MOSCOVA. A fost semnat planul de colaborare științifică pe anii 1964—1965 între Academia de Științe a U.R.S.S. și Academia de Științe a R.P.D. Coreene.

SAIGON. Agenția France Presse relatează că din cauza unei greșeli care s-a produs în cursul unui exercițiu al trupelor guvernamentale mai multe obuze de mortiere au căzut asupra unei școli elementare din Duc Hoa, localitate situată la circa 25 kilometri vest de Saigon. O învîțătoare și trei copii au fost uciși, 37 elevi

au fost răniți, iar școala a fost parțial distrusă.

PEKIN. Agenția China Nouă anunță că vineri a sosit la Pekin Mohamed Zahir Șah, regele Afganistanului, la invitația președintelui R. P. Chinez, Liu Șao-ți.

BELGRAD. Zakariya Mohieddin, vicepreședinte al Republicii Arabe Unite, a părăsit Belgradul la 30 octombrie după o scurtă vizită în Iugoslavia. În timpul vizitei, el a avut un schimb de păreri cu conducătorii iugoslavi asupra problemelor internaționale actuale și relațiilor dintre R.A.U. și Iugoslavia.

ROMA. Grupul parlamentar al P.C.I. a prezentat Camerei deputaților o moțiune care cere ca discutarea chestiunilor constituționale ridicate de indisponibilitatea președintelui Republicii, Antonio Segni, să aibă loc înainte de 22 noiembrie, data alegerilor administrative.

ALGER. Abdel Aziz Bouteflika, ministrul afacerilor externe algerian, a sosit vineri la Paris, într-o scurtă vizită oficială. El urmează să ducă tratative cu oficialitățile franceze într-o serie de probleme ce interesează cele două țări.

VIENA. În ședința de miercuri a Parlamentului austriac, ministrul finanțelor, dr. Schmitz, a prezentat proiectul de buget al Austriei pe anul 1965. Bugetul de stat al Austriei prevede la cheltuieli suma de 63,8 miliarde șilingi și un deficit de 3 miliarde de încasări. Dezbaterile asupra bugetului vor începe la 4 noiembrie.

LEOPOLDVILLE. Forțele răscolite din Congo au început la 29 octombrie un puternic contraatac împotriva pozițiilor trupelor guvernamentale din

Fotografia de mai sus reproducută din revista vest-germană „Der Stern” prezintă un grup de delinți portughezi care au fost aruncați în închisoare deoarece au cerut să muncască și să aibă condiții de viață mai bune